

Ljudska

PRAVICA

LETO XXIII. Štev. 133

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIA 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANOS-
TI S «BORBO»

Z ENAJSTEGA ZASEDANJA SVETOVNE KONFERENCE ZA ENERGIJO

Izkoriščanje vodnih tokov

in analiza proizvodnje ter potrošnje energije v razvitih in nerazvitih deželah

Beograd, 7. junija (Tanjug). V nadaljevanju današnje dopoldanske seje enajste zasedanja Svetovne konference za energijo so zaključili proučevanje celotnega izkoriščanja vodnih tokov. V razpravi je sodelovalo nad 30 govornikov, ki so obravnavali razne tehnične strani tega vprašanja. Ob koncu seje je generalni referat o tej temi prof. Miladin Pečinar povzel v razpravi izražene misli in predloge. Zasedanje se je nadaljevalo popoldne. Na dnevnem redu je bilo vprašanje celotnega izkoriščanja čvrstih fosilnih goriv slabe kakovosti. Današnji seji je predsedoval predsednik ameriškega mednarodnega odbora Svetovne konference za energijo dr. Gail Hathkaway.

IZ GENERALNEGA POROČILA
O IZKORIŠČANJU VODNIH
TOKOV

Generalni referat o izkoriščanju vodnih tokov, sestavljen na podlagi 41 referatov iz 17 večnoma evropskih dežel, poudarja, da je le v nekaterih referatih vprašanje izkoriščanja voda obdelano po napotkih tehničnega programa zasedanja, namreč v luči pridobivanja in izkoriščanja energije v gospodarsko nerazvitih deželah. To vprašanje obravnavajo v posameznih deželah različno. Ponekod varčujejo z vodnimi silami, drugod pa jih izkoriščajo širokogrudno. V velikih, gospodarsko razvitih deželah, ka-

kor so ZDA, ZSSR in druge, izkoriščajo vodne tokove s povezovanjem energetskih sistemov na zelo velike daljave. Na področju Alp pa vidimo prizadevanje, da bi prišlo do mednarodne izmenjave energije, tako da bi energetske sisteme medsebojno povežali.

Na koncu generalno poročilo poziva delegate, naj posvetijo posebno pozornost naslednjim trem vprašanjem: 1. da bi lahko že zdaj prišli do najbolj splošnih kriterijev, kaj naj ima prednost, ali izkoriščanje voda za pridobivanje energije ali pa za umetno namakanje; 2. ali upravičujejo dosedanje izkušnje v posameznih

deželah z umetnim povzročanjem padavin upanje, da se bo hidroenergetika zmogljivost povečala in 3. kakšna je realna možnost in kakšne so ovire na poti k mednarodni izmenjavi in izvozu energije zlasti v primerih, ko pomeni ta izmenjava izravnanje naravne nedopustnosti in strugah voda v sosednih deželah.

POROČILO
JANEZA STANOVNIKA

V četrtek je bila na dnevnem redu zasedanja razprava o glavnem poročilu Janeza Stanovnika, namestnika direktorja Inštituta za mednarodno politiko in gospodarstvo »Gospodarski vidiki energije kot činitelja razvoja gospodarsko nezadostno razvitih dežel«. Energetiki iz raznih dežel so prebrali o tej temi 38 referatov. V razpravo o glavnem poročilu je poseglo kakih 20 delegatov. K besedi se je oglašil tudi Janez Stanovnik, ki je podrobneje pojasnil nekatera svoja gledišča, izražena v referatu.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sprejem
pri predsedniku Titu

Beograd, 7. jun. (Tanjug). Danes ob 17. uri je predsednik Tito sprejel v Belem dvoru vodstvo Svetovne konference za energijo. Pri sprejemu so bili navzoči podpredsednika ZIS Edvard Kardelj in Svetozar Vukmanović, Franc Leskošek, dr. Vladimir Veleit in Stjepan Han. Predsednik Tito je pozdravil udeležence Svetovne konference za energijo, jim zaželel prijetno bivanje pri nas in ostal z njimi v daljšem prisrčnem razgovoru.

Slovesen sprejem

našega obrambnega državnega sekretarja v Moskvi

Beograd, 7. jun. (Tanjug). Državni sekretar za narodno obrambo armijski general Ivan Gošnjak je davi ob sedmih odpotoval s posebnim letalom v Sovjetsko zvezo na petnajstodnevni obisk. Spremljajo ga generalni polkovnik Veljko Kovačević in Rudi Petovar, generalmajor Martin Dasović, kontraadmiral Bogdan Pecotić, letalski generalmajor Dušan Vladisavljević in še nekaj višjih oficirjev JLA. Na letališču so ga ob odhodu pozdravili visoki državni funkcionarji in predstavniki JLA. Navzoči so bili tudi predstavniki sovjetskega veleposlaništva v Beogradu z veleposlanikom Nikolajem Firjubinom na čelu.

Moskva, 7. jun. (Tanjug). Danes je prispel armijski general Gošnjak s svojim spremstvom v Moskvo. Tu bodo gosti ministra za obrambo maršala Žukova. Na letališču Vnuukovo so goste pozdravili maršal SZ Žukov, maršala Malinovski in Moskalenko,

SREDI TRETJEGA TEDNA VLADNE KRIZE V FRANCJI

Ali bodo radikalni dovolili

Bourgesu Maunouryju sestaviti manjšinsko vlado?

Pariz, 7. jun. (Tanjug). Mandatar Bourges Maunoury, ki že tretji dan poskuša opraviti svojo nalogo, je danes novinarjem razložil glavne poteze programa svoje morebitne vlade. Dejal je, da upa, da bo noč ali jutri dobil odgovore političnih strank glede njih sodelovanja v vladi na osnovi tega programa.

Ze sinoči je Maunoury sporočil predsedniku republike, da bo nadaljeval prizadevanja za sestavo vlade. Zaradi odpora neodvisnih na desnici in delno tudi v lastni radikalni stranki se bo v glavnem skušal opreti na male stranke centra. Toda stališče ljudskih republikancev je še zelo rezervirano.

Po besedah mandatarja Maunouryja bo ureditev alžirskega vprašanja in finančnih problemov glavna naloga njegove vlade. Voda je desne radikalne frakcije namestila v glavnem nadaljevati politiko dosedanje vlade. Razen tega bo parlamentu predložil načrt no-

Ameriška pomoč Poljski

Washington, 7. jun. (Reuter). ZDA in Poljska so danes sklenile sporazum, na podlagi katerega bodo ZDA Poljski gospodarsko pomagale z blagom v znesku 95 milijonov dolarjev. Polovica pomoči bo v kmetijskih presežkih in rudarskih strojih in bo na razpolago takoj, druga polovica pa bo razpoložljiva, ko jo bo odobril Kongres.

Predstavnik zunanjega ministrstva je izjavil, da so se ZDA in Poljska sporazumele, da bodo v kratkem začele pogajanja o ameriških terjatvah, ki izhajajo iz nacionalizacije ameriške imovine, in o poljskih terjatvah v ZDA v znesku dva milijona dolarjev.

Redni diplomatski stiki
z Zunanjo Mongolijo

Moskva, 7. jun. Novi jugoslovanski veleposlanik v Zunanji Mongoliji Veljko Mičunović, ki je izročil predsedniku Prezidijskega ljudskega hurala svoja pooblastila in in pisma, je pred odhodom iz Ulan Batora privedil svečano večerjo, ki so se je udeležili predsednik Prezidijskega ljudskega hurala Sambu, predsednik vlade I. Cedenbal, podpredsednik vlade Majudar, predsednik hurala in sekretar CK Ljudske revolucionarne partije Mongolije Cugursurev, član Politbiroja CK LRPD Damgin in drugi. Med večerjo sta veleposlanik Mičunović in predsednik Prezidijskega ljudskega hurala Sambu izmenjala zdravici.

Danes se je veleposlanik z letalom vrnil v Moskvo.

Predsednik republike je v četrtek sprejel novega libanonskega poslanika v Beogradu Nadiba Nahasa, ki mu je ob tej priložnosti izročil svoja pooblastila. Predsednik republike je zadržal libanonskega diplomata pol ure v prijateljskem razgovoru

Z VČERAŠNJE REDNE SEJE IZVRŠNEGA SVETA LRS

Rekonstrukcija ljubljanskega
železniškega vozlišča

O tem perečem vprašanju bo razpravljala Ljudska skupščina LRS prihodnjosti

Ljubljana, 7. jun. — Na današnji redni seji, ki jo je vodil predsednik izvršnega sveta tovariš Boris Kraigher, je izvršni svet sprejel osnutek odloka, po katerem je moč do konca leta 1958 izjemoma izvoliti za sodnike okrajnih sodišč tudi take osebe, ki še nimajo sodniškega izpita.

Sprejem osnutka tega odloka, ki bo predložen Ljudski skupščini LRS na njenem prihodnjem zasedanju, narekuje pomanjkanje zadostnega števila sodnikov za okrajna sodišča, ki bo še občutnejše deloma že v letošnjem, deloma pa v prihodnjem letu, ko bodo ustanovljena sodišča še na

Rakeku, v Ajdovščini ter Ormožu in okrajno sodišče v Murski Soboti.

ODLOK O DOLOČITVI
AKONTACIJE IN PLAČEVANJA
DOHODNINE

Izvršni svet je med drugim sprejel tudi odlok o določitvi akontacije in plačevanja dohodnine od kmetijstva ter občinskih doklad za tretje četrtletje tega leta. Občinski ljudski odbori bodo morali po tem odloku določiti na svojem območju akontacijo dohodnine in občinskih doklad za 15 dneh po objavi tega odloka v Uradnem listu LRS posameznim davčnim zavezancem, in sicer za čas od 1. julija do 30. septembra t. l. Akontacija je predvidena v višini, ki bo skupno z že razpisanimi akontacijami na podlagi odlokov o določitvi akontacije in plačevanja dohodnine od kmetijstva ter občinskih doklad za prvo in drugo četrtletje tega leta znašala 70% odmere dohodnine in občinskih doklad za leto 1957.

V vrsti odlokov je sprejel izvršni svet danes še dva odloka, ki govorita o načinu objavljanja letnega poročila in letnega programa založniških podjetij in zavodov ter letnem poročilu časopisnih podjetij in časopisnih zavodov. Odlok, ki zadeva založniška podjetja, določa, da bodo morala založniška podjetja in založ-

niški zavodi objaviti vsako leto letna poročila o publikacijah, ki so jih izdali v preteklem letu, kakor tudi program publikacij za tekoče leto. Isto bodo morala storiti tista časopisna podjetja, ki jim je poleg izdajanja časnikov stalna dejavnost tudi izdajanje knjig in drugih publikacij.

Podobna poročila, ki bodo objavljena v Uradnem listu LRS, bodo sestavljala časopisna podjetja in časopisni zavodi o časnikih in drugih periodičnih listih, ki so jih izdali v preteklem letu. Oba odloka podrobno navajata, katere podatke bo treba navesti v omenjenih poročilih.

ŽELEZNIŠKO VOZLIŠČE —
TEŽAVEN PROBLEM

Izvršni svet je razpravljal na današnji seji tudi o problemu ljubljanskega železniškega vozlišča, pri čemer je izhajal iz realnih možnosti in takih osnov, ki nam omogočajo dobro, hitro, ceno in stvarno rešitev. Izvršni svet je pri tem upošteval plan perspektivnega razvoja prometa v Jugoslaviji, ki obravnava obdobje prihodnjih petih oziroma petnajstih let in v katerem ni razen elektrifikacije proge Rakek—Zalog in Zalog—Jesenice predvidena nobena druga generalna preureditev ljubljanskega prometnega vozlišča, ter dejstvo, da je v Jugoslaviji več železniških vozlišč, ki predstavljajo za železniški promet zdaleč večji problem kot ljubljansko vozlišče.

IZ PREDLOGA RESOLUCIJE
O VOZLIŠČU

Ugotovljeno je bilo, da pomeni nerešeno vprašanje ljubljanskega železniškega vozlišča predvsem težaven problem za komunalno in urbanistično ureditev mesta ter reševanje cestnega prometa in da postopno reševanje teh problemov odpira tudi železniški perspektivo za reševanje njenih perečih vprašanj. Izvršni svet je sprejel glede rekonstrukcije ljubljanskega železniškega vozlišča predlog resolucije, ki jo bo predložil Ljudski skupščini na njenem prvem prihodnjem zasedanju. V njej so med drugim naslednje ugotovitve in pobude:

(Nadaljevanje na 2. str.)

Sporazum z LR Kitajsko

Peking, 7. jun. (Tanjug). Tu je bil danes podpisan temeljni sporazum o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Kitajsko. Podpisala sta ga vodja jugoslovanske kulturne delegacije Josip Vidmar in kitajski minister za kulturo Sen Jen Ping. Hkrati je bil podpisan tudi načrt o kulturnem sodelovanju v letu 1957.

Danes je ministrski predsednik Cu En Laj sprejel jugoslovansko kulturno delegacijo in se z njo poldrugo uro prijateljsko razgovarjal.

Seja predsedstva SZDL Slovenije

Predsedstvo Glavnega odbora SZDL Slovenije je na svoji seji 6. junija razpravljalo o nekaterih problemih v zvezi z delom družbenih organov na univerzi in v zvezi s pripravo republiškega zakona o univerzi.

Bilo je sprejeto soglasno mnenje, da je treba nuditi vso politično in javno podporo organom družbenega upravljanja na univerzi pri njihovih naporih za to, da bi se dosledno izvajali zakoniti predpisi zlasti glede reelekcije in da bi se v duhu sodobnih kriterijev in potreb izpopolnjevali delo, študij in odnosi na univerzi.

S teh vidikov je predsedstvo razmotrilo tudi nekatere osnovne

principe republiškega zakona o univerzi, ki se sedaj pripravljajo. Bilo je izraženo mnenje, da bi moral zakon poleg organizacijske ureditve univerze zlasti zaostriiti in skrajšati dobo študija in v tej zvezi tudi izdelavo, ozir. korekturo obstoječih učnih programov.

V nadaljevanju seje je predsedstvo na osnovi dejstev, ki so bila podana glede združitve okrajnih Kočevja z Ljubljano in Ptujem z Mariborom sklenilo priporočiti organizacijam SZDL v teh okrajih, da na osnovi podrobnih argumentov in razprav na okrajnih vodstvih, seznanijo članstvo SZDL in vse volivce o smotnosti te združitve.

Pri nas se že nekaj dni muči delegacija Mongolske ljudske republike pod vodstvom ministra za industrijo Bata čelva. Gostje so prišli na mednarodno konferenco za energijo

V Botnu in Trondhjemu

Koča Popović na grobovih naših žrtev na Norveškem

Bodø, 7. jun. (Tanjug). Državni sekretar za inozemske posle Koča Popović in njegovi sodelavci, ki so na uradnem obisku na Norveškem, so prispeli večer v glavno mesto pokrajine Nordland Bodø. Dopoldne so se odpeljali do Botna blizu Rognana, kjer je pokopanih 1675 Jugoslovancev, ki so izgubili življenje v nacističnih taboriščih na Severnem Norveškem. Koča Popović je na grobove jugoslovanskih žrtev položil venec cvetja z jugoslovansko trobojnico. Prebivalstvo Botna in Rognana, ki stalno skrbi za grobove Jugoslovancev in ki hrani naše internirance v lepem spominu, ni zamudilo tudi te priložnosti in je položilo mnogo cvetja pred spomenik. Koča Popović se je ljudem zahvalil za skrb in pomoč, ki so jo med vojno izkazali jugoslovanskim ljudem.

Popoldne je Koča Popović nadaljeval svoje potovanje v Trondhjem, kjer so si danes ogledali mesto in bili na bližnjem pokopališču jugoslovanskih internirancev.

Zvečer so gostje iz Jugoslavije z vlakom odpotovali nazaj v Oslo.

Novi poveljnik našega
odreda v Egiptu

Beograd, 7. jun. (Jugopres). Dolžnosti poveljnika jugoslovanskega odreda v sestavi sil OZN v Egiptu bo prevzel podpolkovnik Bogdan Koričanin. Dosedanji poveljnik Nikola Radošević se vrača v Jugoslavijo.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 8. junija 1957

Toplo s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne predvsem v zahodni Sloveniji krajevne nevihte ali plohe. Temperaturne pogoji med 6 in 19, v Prigorju 15, najvišje dnevne temperature do 25 stopinj C.

ZASEDANJE SVETOVNE KONFERENCE ZA ENERGIJO

O GOSPODARSKIH VIDIKIH ENERGIJE KOT ČINITELJA

razvoja gospodarsko nezadostno razvitih dežel je govoril tovariš Janez Stanovnik

(Nadaljevanje s 1. strani)

V glavnem poročilu je Janez Stanovnik izčrpno analiziral proizvodno in potrošno energije tako razvitih, kakor tudi nerazvitih dežel. Rekel je, da v gospodarskem napredu minulega stoletja ves svet ni sodeloval enako merno, dežele, ki niso dosegle visoke stopnje izkoriščanja energije, pa niso mogle doseči ustreznega gospodarskega razvoja in blaginje. Potem je govoril o sedanjih industrializaciji v gospodarsko nerazvitih deželah in poudaril, da tu ne gre za preprosto ponavljanje etap razvoja bolj razvitih dežel. Po njegovem mnenju izkušeni, pridobljeni v zgodovinskem razvoju industrijskih dežel, ni moč mehanično prenati, marveč je treba predvsem upoštevati specifičnosti problema industrializacije teh dežel. Gospodarsko nerazvite dežele se industrializirajo v povsem novem socialnem okolju. Industrializacije ni moč uresničevati z ubožanjem širokih slojev, ker je njen cilj izboljšanje življenjskega standarda.

Problemi s področja uporabe jedrske energije. Znatno del glavnega Stanovnikovega poročila se nanaša na najnovije obdobje, ko je dobilo človeštvo nov vir energije, namreč jedrsko energijo. Napredek v atomskih raziskavah upravičuje upanje, da bodo strokovnjaki v bližnji prihodnosti izdelali rentabilen prototip energetske naprave, ki bo ustrezal pogojem nerazvitih dežel. Dosedanje raziskave na področju uporabe jedrske energije za gospodarski razvoj zaostalih dežel kažejo na probleme, ki jih je treba upoštevati, ko določamo vlogo jedrske energije

rozvitega transmissijskega omrežja. Investicijski stroški za industrijsko proizvodnjo in uporabo jedrske energije so še zelo veliki in zato je nujno potrebno intenzivno krajevno sodelovanje med nerazvitimi deželami na tem področju.

GOSPODARSKI NAPREDEK - SPLOŠNA NACIONALNA NALOGA

Na koncu je Janez Stanovnik poudaril, da je vprašanje razvijanja energetske pravzaprav problem gospodarskega razvoja oziroma industrializacije nerazvitih dežel. Gospodarski napredek teh dežel je splošna nacionalna naloga. Zato je naravno, da dobiva javna oblast mnogo večjo pristojnost, kakor jo je imela med industrializacijo sedanjih razvitih dežel. V sedanjih družbenih in gospodarskih pogojih, v katerih se razvijajo te dežele, ni moč računati z znatnejšim prispevkom ne domačega ne tujega privatnega kapitala v razvijanju energetske. Teža tega bremena pada na javno oblast. Toda v mnogih nerazvitih deželah ne bo moč izpolniti te naloge niti z združenimi finančnimi močmi javne oblasti, če ne bo finančne pomoči od zunaj. Mednarodna banka je doslej

DNEVNIK

ZASEDANJE AKADEM-SKEGA SVETA se je začelo včeraj dopoldne na Bledu. Njegov dnevni red obsega poročilo o delu Akademskoga sveta Jugoslavije od zadnjega zasedanja do zdaj, vprašanje pošiljanja delegatov na znanstvena zborovanja itd. Na včerajšnji seji je Svet razpravljaval med drugim tudi o zamenjavi naših znanstvenih delavcev s poljskimi znanstveniki. Svet je včeraj popoldne nadaljeval delo, danes pa bo zasedanje zaključeno.

RAZSTAVO ENERGETIKE so včeraj slavnostno odprli v paviljonu beogradske velesejme. Otvoritveni govor je imel predsednik Komiteja za zunanjo trgovino Hasan Brkić. Otvoritvi so prisostvovali razen nekaj sto udeležencev zasedanja Svetovne konference za energijo tudi člana Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek in Veljko Zeković, predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minić in drugi. Na 4000 kv. metrim razstavlja blizu sto jugoslovanskih podjetij elektroenergetike.

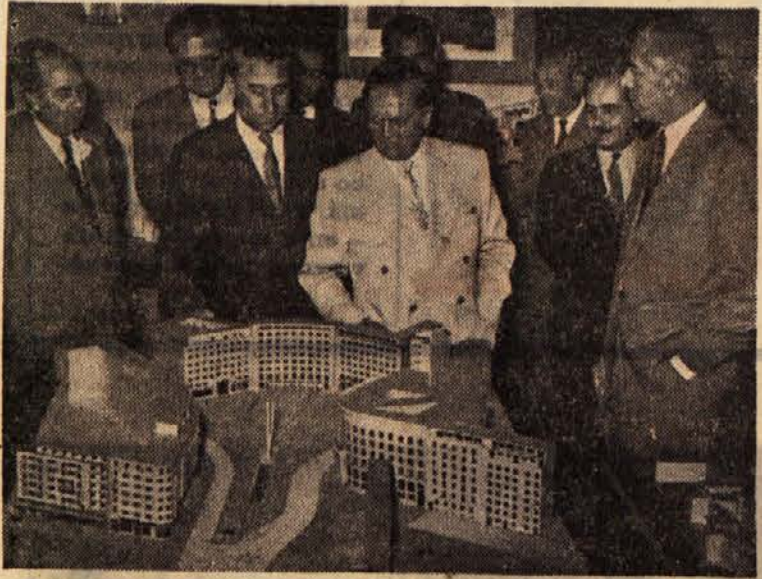
PROBLEME O NADALJ-NJEM FINANSIRANJU gradnje našega pomorskega ladjevoja, pomorskih ladjedelnin in podjetij za obnovu pomorskih ladij so včeraj obravnavali na seji upravnega odbora Jugoslovanske investicijske banke. Upravni odbor je sklenil razpisati natečaj za financiranje iz splošnega investicijskega sklada za nakup opreme za potrebe prometa, trgovine, gostinstva in turizma. Za izgradnjo objektov so med drugim odobrili posojila mariborski pekarni (15 milijonov), vinogradniškemu gospodarstvu iz Ljutomera (23.539.000), Kmetijsko proizvodni poslovni zvezi iz Zalca (55.528.000), Veterinarskemu zavodu v Ptujju (14.707.000) in Gospodarski poslovni zvezi iz Tolmina (26 milijonov 632.000 dinarjev).

GOSPODARSKI RAZGOVORI Z ZAHODNO NEMCIJO bodo konec junija v Bonnu. Delegaciji obeh dežel bosta obravnavali vprašanja blagovne izmenjave za prihodnje enoletno obdobje.

O PROBLEMIH DELAV-SKEGA SAMOUPRAVLJANJA je v Pulju govoril predsednik Republiškega sveta sindikatov Hrvatske Josip Cazi. Josip Cazi sodi, da bi bilo treba na kongresu delavskih svetov postaviti vprašanje odnosa zborov proizvajalce do delavskih svetov, ker je-ta doslej še ni bil rešen niti v praksi niti v zakonodaji.

DELEGACIJA SOVJET-SKEGA RDEČEGA KRIŽA in Rdečega polmesca je včeraj prispela v Jugoslavijo. Na zemunskem letališču sta sovjetske goste sprejela predsednik centralnega odbora jugoslovanskega Rdečega križa dr. Pavle Gregorić in generalna sekretarka centralnega odbora RK dr. Olga Milošević. Sprejema se je udeležil tudi sovjetski veleposlanik v Beogradu g. Nikolaj Firubin. Sovjetski gostje bodo v Jugoslaviji deset dni in se bodo seznanili z delom organizacije našega RK.

NAD 120 INDUSTRIJSKIH IN OBRTNIŠKIH PODJETIJ TER TRGOVSKIH TVRDK iz vse dežele se bo udeležilo letošnjega VII. skopskega sejma industrije, trgovine in obrtništva Jugoslavije, ki bo od 3. do 11. avgusta.

Predsednik Tito je minuli četrtek obiskal Ljudski odbor Beograda in se zanimal za načrte, ki jih predlagajo za izgradnjo posameznih delov Beograda.

S seje Izvršnega sveta LRS

(Nadaljevanje s 1. strani)

Rekonstrukcija ljubljanskega železniškega vozlišča, ki jo terja na eni strani razvoj glavnega mesta republike in naraščajoči cestni promet, na drugi strani pa za starelost železniških naprav, predstavlja nalogo takega obsega in značaja, da zahteva smotrnou koordinacijo med prizadetim zveznimi, republiški in okrajnimi organi in ustanovami.

Resolucija nadalje ugotavlja, da zavzema rekonstrukcija in izgradnja prometa v perspektivnih planih za bodoči razvoj našega gospodarstva pomembno mesto, da pa zahtevajo investicijski programi na področju prometa vlaganje velikih investicijskih sredstev in da so podvrženi dolgotrajni amortizaciji, zaradi česar niso izvedljivi, ne da bi jih delili na manjše etape in vmesne odmore.

Zato ustreza našim pogojem le tak predlog o rekonstrukciji, ki dovoljuje posamezne samostojne in zaključene etape za zaporedno reševje najbolj prečih vprašanj, na koncu opravljenih etap pa zagotavlja kar najboljšo rešitev celotne naloge.

NAJNUJNEJŠA JE REKONSTRUKCIJA NEKATERIH CESTNO-ŽELEZNIŠKIH KRIŽIŠČ

Na osnovi proučevanja rekonstrukcije ljubljanskega železniškega vozlišča med obema voj-

nama, dela posebnih komisij in razprav po osvoboditvi ter naposled razpravljanja, pripravila in sklepov mestnega zbora in Okrajnega ljudskega odbora Ljubljane, zaključuje resolucija, da je od vseh vprašani ljubljanskega železniškega vozlišča najbolj nujna rekonstrukcija nekaterih cestno-železniških križišč, ki zmerom bolj ovirajo tako razvoj mesta kot nemoteno odvijanje naraščajočega cestnega prometa na glavnih prometnih žilah Slovenije, ki se stekajo v našem glavnem mestu.

Ustresen način rekonstrukcije predstavlja le projekt, ki predvideva postopno rekonstrukcijo sedanjih cestno-železniških križanj v križišča z različnim nivojem ceste in železnice, v križišča s cestnimi podvozji ali nadvozji. Sedanja in predvidena prometna obremenitev glavnih cest narekuje vrstni red rekonstrukcije, po katerem si slede križanja na Titovi, Celovski, Dolenjski in Tržaški cesti.

Izvršni svet bo poleg predloga resolucije predložil Ljudski skupščini tudi ves dokumentarni material, na osnovi katerega se bo lahko v Skupščini razvila širša razprava o tem problemu ter možnostih njegove rešitve.

Na koncu predloga resolucije je rečeno, naj Ljudska skupščina pooblasti Izvršni svet, da prevzame ustrezne ukrepe za koordinacijo med Okrajnim ljudskim odborom Ljubljane, železnico in prizadetimi republiški organi in ustanovami, da bi začeli čimprej s potrebnimi investicijskimi predeli in ustvarili pogoje, da bi se čimprej začelo z najboljimi in najustrežnejšimi uresničevanjem rekonstrukcije.

Industrija in gradbeništvo

na dnevnem redu zasedanja Zvezne ljudske skupščine, ki bo 16. junija

Predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić je sklical sejo Zvezne ljudske skupščine za 16. junij ob 11.

Na tem zasedanju bo Zvezna ljudska skupščina nadaljevala debato o gradivu za perspektivni plan razvoja našega gospodarstva. Na dnevnem redu bosta industrija in gradbeništvo. Zvezni izvršni svet je že poslal Zvezni ljudski skupščini gradivo in ustrezne osnutke resolucij o perspektivnem odnosu industrije in gradbe-

Minulo sredo so slavnostno začeli zasedanje Svetovne konference za energijo. Na sliki vidimo častne goste: podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Svetozara Vukmanovića, podpredsednico Zvezne ljudske skupščine Lidijo Sentjuro, znanega indijskega znanstvenika Homi Bhabho, in predsednika Zveze sindikatov Djura Salaja.

v perspektivnem zadovoljevanju potreb teh dežel.

Cene te energije so v nerazvitih deželah znatno višje, ker je v njih nizka koncentracija proizvodne energije in ker nimajo

zelo pomembno vlogo, toda vezana je za zahtevo komercialnega poslovanja.

POMOČ NERAZVITIM DEŽELAM BI BILO TREBA ORGANIZIRATI PREK OZN

Na dopoldanskem delu sestanka se je govorilo o besedi več delegatov. Precej delegatov iz nerazvitih dežel je poudarilo, da so mnogi viri energije v teh deželah neizkoriščeni, ker ni na razpolago kapitala za financiranje velikih industrijskih naprav. Tem deželam je nujno potrebna pomoč razvitih dežel, ki pa bi jo bilo treba organizirati na mednarodni podlagi ali pa prek OZN. Nekateri govorniki so poudarjali, da tega vprašanja ni moč urediti prek Mednarodne banke, ker ima ta ustanova razvit komercialni značaj in nalaga dolžnikom preostroge obveznosti. Predstavnik Indije se je zavzel za ustanovo komercialnega značaja v okviru OZN, ki bi na razne načine nudila pomoč nerazvitim deželam.

POT K ŠE VEČJIM USPEHOM

Rezultati družbenega upravljanja v zdravstvu so sedaj po nekajletnem delu upravnih odborov, ki so imenovani pri vseh samostojnih zdravstvenih zavodih, dokaj različni od onih v začetku, ko se je družbeno upravljanje šele uveljavljalo.

Bojazn, da bi ljudje, ki niso zdravstveni delavci, posegali v strokovno zdravstveno delo ter z nezaznavanjem in nepoznavanjem razmer reševali številne probleme zdravstvenih ustanov, je povsem odpadla. Vseoposod so namreč tako zdravstveni delavci kot javnost spoznali, kolikšnega pomena je in koliko laže je urejati najrazličnejše probleme zdravstvene službe, odkar jih pozna širši krog. Ta ugotovitev je jasno razvidna tudi iz ankete, ki jo je prek okrajnih svetov za zdravstvo izvedel republiški Svet za zdravstvo in o njej razpravljali na svoji zadnji seji.

V minulih letih se je izmenjavalo v upravnih odborih zdravstvenih ustanov na tisoče naših državljanov. Družbeno upravljanje se je močno razmahnilo zlasti po decentralizaciji zdravstvene službe, tako da je vključenih sedaj v upravne odbore kakih 3000 ljudi. Vsa prizadevanja so usmerjena v to, kako to obliko sodelovanja širše javnosti pri obravnavanju zdravstvene problematike se razširiti in utrditi, ki čemur naj bi pripomogle tudi ugotovitve omenjene ankete.

prehitela tudi pravne predpise, ki urejajo delo družbenih organov v zdravstvu. Tako so marsikje spoznali, da je enostavno mandatna doba prekratka in zamenjajo po enem letu le del članov upravnega odbora. V tem smislu bi bilo treba izpolniti tudi pravne predpise, hkrati pa paziti, da ne bi zašli v drugo skrajnost. Opaziti je namreč, da ostajajo posamezni člani upravnih odborov na tem mestu občasno tudi več let. Bolje bi bilo, da se v upravnem odboru člani izmenjujejo, zmerom pa je moč povabiti na seje upravnih odborov tudi nečlane, ki se za zdravstveno delo še posebej zanimajo. Važen je tudi socialni sestav upravnih odborov, ki naj bi bil prilagojen razmeram na terenu, tako da bi bili člani v kmečkih krajih prvenstveno iz vrst kmetov, v industrijskih pa zlasti delavci.

Torišče dela upravnih odborov sedaj že ni več omejeno zgolj na obravnavanje finančnih in ekonomskih vprašanj zdravstvenih ustanov in tudi v bodoče bomo podpirali težnje, da bi upravnih odborov še bolj kot doslej obravnavali širšo zdravstveno problematiko. Mnoge pomanjkljivosti naše javne zdravstvene službe bi bilo namreč moč hitreje odpravljati, če bi se za to še bolj zapuzeli tudi upravni odbori.

BOLJE ENA SAMO NALOGA, PA TISTA USPEŠNO OPRAVLJENA

Sem in tja je delo upravnih odborov zastajalo, če so bili člani prezaposleni z najrazličnejšimi funkcijami. Zato naj bi v bodoče razširili krog sodelujočih in izbirali v upravne odbore ljudi, ki niso vezani že na druge funkcije. Na terenu je opaziti težnje, naj bi tudi v organe družbenega upravljanja v zdravstvu člano volili in ne več imenovali. Dejansko sedaj že volijo po zborih volivcev in po sindikatih, lahko pa bi prešli na politično tudi organizacije SZDL.

MARIBORSKA BOLNISNICA - POSNEMANJA VREDEN ZGLED

V mariborski bolnišnici so opeljali izredno dober sistem. Na delovne sestanke posameznih oddelkov bolnišnice redno vabijo člane upravnega odbora in potem na seji ne več le upravniki tisti, ki govorijo o problemih ustanove, temveč jih člani že sami dobro poznajo ter lahko predlagajo ukrepe za čimboljše poslovanje. Praksa je že v mnogem

Več kot poltudi mesec se vrste občinske konference v ljubljanskem okraju. Na letošnjih občinskih konferencah je bilo prav gotovo najbolj zanimivo opazovati, kako se razvija komuna, o kateri smo pred dvema in pol leti toliko govorili. In če jih gledamo s tega zornega kota ali pa če ob njih moramo, do kam in kako so se v občini uveljavile politične - subjektivne sile, kako se je uveljavila Socialistična zveza kot osrednja javna politična tribuna v občini, če opazujemo, kaj nam je doslej dala občinska glave razvijanja in rasti socialističnega odnosa pri nas, potem moramo reči, da so vsekar zanimivo, ker nam dajejo odgovor na vsa ta in še na druga vprašanja.

Do sedaj so bile konference krajš in v dobi polovici občin v okraju. V tem sestavu, ku ne mislimo nadoknaditi skromnih notic o njih z nekim splošnim pregledom ali ocenjo. Njihov dosednji potek (še posebej, če računamo s tem, da so bile pretežno v gospodarsko manj razvitih občinah: Loška dolina, Cerkljica, Mengeš, Ljubljana-Polja, Dobrova itd.) pa vsiljuje nekaj misli, ki jih je vredno napisati.

JANEZ NEDOG

in njihov gospodarsko politični vpliv na članstvo. Nekaj konferenc v gospodarsko bolj razvitih občinah (Ljubljana-Center, Domžale, Medvode itd.) je kritično obdelalo vprašanja svojih podjetij s posebnim ozirrom na spremembe v družbenem planu. Tvorino so obravnavale vprašanja produktivnosti dela, življenjske ravni in materialne osnove za delavsko samoupravljanje in za komunoe. V večini so na konferencah veliko razpravljali o problemih družbenega upravljanja in o delu družbeno upravnih organov v občini. Skratka, letošnje konference so se mnogo bolj kot lanskoletne posvetile najbolj prečnim vprašanjem v občini, na njih so delegati zasedali res kot v pravem političnem parlamentu.

Jasno je, da vse te razprave niso bile povsod najboljše. Posamezna vprašanja, na primer o delu ljudskega odbora in njegovih uslužbencev, so bila obilno obdelana, za druga pa niso našli primernih rešitev. To so stvari, ki se bodo bržkone še ponovile, če predvidevamo, da smo sredi hitrega razvoja novih odnosov, ki dnevno odpirajo nova vprašanja in terjajo odgovor. Računati moramo tudi s tem, da se občine in vodstva politična vodstva v njih bore s mnogimi težavami objektivne in subjektivne narave - od materialnih do personalnih vprašanj. Toda tudi če računamo z vsemi temi slabostmi in težavami, lahko vsemo rečemo, da so se sedanja občinska vprašanja in sorazmerno dobro uveljavila tako, kakor smo pričakovali oz. predvidevali. V tem je tudi temelj, na katerem leži odgovor na nekatere glasove, da se bodo občine v ljubljanskem okraju, posebej pa v Ljubljani, ponovno reorganizirale. Moramo reči, da v tem položaju ni čutiti nobene potrebe po ponovnih organizacijah.

PO DVEH LETIH

Še posebej glasovi o reorganizaciji niso upoštevani, ker so dosedanja rezultati dosegeni v pogojih, ko občine niso imele prave materialne osnove in ko se še vedno bori z mnogimi začetnimi težavami, kakor n. pr. z uveljavljanjem svetov, z vprašanjem kvalitete aparata itd. Z večjo materialno osnovo bodo občine prav gotovo še hitreje preraščale v resnično samoupravno skupnost in s tem postale še močnejši činitelj v razvoju socialistično demokratičnih družbenih odnosov. Vanska nova združitev naj res sledi samo v primeru, če to zahteva večina v občini.

Letošnje konference pričajo, da so lansko spominil izvoljeni občinski odbori dokaj uspešno vodili Socialistično zvezo k temu, da se seznanja in spoprijema z vprašanji, ki so najbolj merodajna za politično razpoloženje članstva, za napredek skupnosti in občine. Ta napredek je pogojen poleg vsega drugega tudi s spremembami v metodah dela Zveze komunistov in njenih članov. V zadnjih letih smo iz praktičnega delovanja v njih organizaciji Zveze komunistov in njenih vodstev postopno razmežili s Socialistično zvezo celo vrsto operativnih nalog. Rekel smo, naj se vodilna politična vloga Zveze komunistov kaže predvsem v idejno najbolj naprednih vplivih in ljudskih odborih, v odborih Socialistične zveze, v družbeno upravnih organih, v združenju, na zborih volivcev, v društvenih itd. To pa je pomenilo prekloniti s starimi, vseh komandantskimi metodami, oziroma prilagoditi življenje in delo osnovnih organizacij spremembam, ki nastajajo že z izvolitvijo prvih delavskih svetov. To je pa proces, ki ga nismo mogli napraviti češ noč ali z dekretom. To je stvar, ki jo je bilo treba doživeti, spoznati, da bi jo osvojili in jo nje začeli.

V skladu s tem se menljajo odnosi do novih ljudi, ki delajo v delavskih svetih, v družbeno upravnih organih in v ljudskih odborih. Komunisti se uveljavljajo s tem, da delajo v njih in se v praktičnem delu bori za najboljše in najnaprednejše. To pa na koncu pomeni premagati stare poglede in njihovo posledico, ki so se kazale tudi v birokratsko sektskiških odnosih do ljudi, in jih spremeniti v demokratično politično delo z njimi. Letošnje občinske konference nam govorijo o tem, da so komunisti to stvar ne samo razumeli, ampak da sta tačin političnega dela že vse bolj postaja njihova praksa, saj se je tudi na teh konferencah to pokazalo v razpravah, pri glasovanju itd.

Bričias je tarnanje o tem, kako leži pravde delo na nekaj ljudem v občini, kako se ti tovariji obremenjenosti, tudi večini ljudi, pogosto s starim načinom dela in s premajhnim zaupanjem do novih mlajših ljudi. Preobremenjenost z mnogimi funkcijami je resnična, toda žalostna stvar, ki uničuje dosti naših najboljših tovarišev v občinah. Iz nje moramo najti rešitev s tem, da odločno in brez pomislekov pritememo k delu zmerom več novih ljudi. Letošnje konference so izbrale v odbore sicer še skromno, vendar pa le določeno število takih tovarišev. Tudi to je uspeh, ki nam govori o napredku Socialistične zveze v občini.

Še nekaj besed organizacijskega značaja. Tudi občni zbori osnovnih organizacij so pokazali letos lep napredek, čeprav je vprašanje oblik njihovega dela s člani še zmerom rešen problem. Cila vrsta osnovnih organizacij je v svojem razvoju dokazala, da se resno loteva osnovnih družbeno političnih problemov svojega okoliša. Še vedno sicer v čem razvoju vsake organizacije za-

ostajajo za organizacijami v mestih in industrijskih centrih, toda tudi te kažejo napredek. Tudi številčno stanje naše organizacije se veča. Inicijativa nekaterih organizacij, da za največje prireditelj za vsa leta sprejmemo nove, mlade člane, mora postati tradicija vseh organizacij. Tako na pravilna usmerjenost Socialistične zveze do sprejetanja novih članov, brez sekularizacije, razvijala našo organizacijo v silo, ki bo izvedla številna svojih članov predavateljska ravnovesje svoji politični pomembnosti.

Aktivnost Socialistične zveze v občini je po dveh letih svojega dela krenila k temu, da bodo njeni odbori v občinah vse bolj sposobni povezovati vse ta široko odprt in razvejan mehanizem socialistične demokracije v trdno samoupravno skupnost. Sedaj lahko napravimo korak dalje. Moč političnega vpliva naj postane bolj izrazita prvenstveno v taki smeri, da občine ne bo več toliko klasična državna oblast, ki je bila marsikdaj preko svojega aparata vse odmaknjena. Še mnogo bolj naj pride do izraza samouprava tako, da bodo ljudje tudi pri reševanju svojih stvari zmerom bolj čutili. Odbori Socialistične zveze bodo napravili svojo dolžnost, če bodo snali delavsko in družbeno samoupravni organom pa tudi javnemu življenju na svojem območju odprti socialistične perspektive. V območju odprti socialistične perspektive, tem je garancija, da bo delo tistih organov, ki praktično odločajo o napredku, vedno boljše.

Ob uspehah letošnjih konferenc torej ne moremo biti nekritični. Videti moramo, v kakšno smer in kako je treba krepiti vlogo Socialistične zveze v občini. Eno pa je gotovo. Subjektivne sile v občini nastajajo. Vodstva Socialistične zveze postajajo vse bolj samostojna in njihovemu nadaljnjemu razvoju moramo posvetiti večino naših naporov. Gre za to, da bo občina politično čimbolj samostojna, kajti s tem bo ustvarjena najboljše osnove tudi za čedaje večje prevzemanje oblastnih pristojnosti iz okraja.

Nov uspeh

Medsebojno zaupanje in razumevanje med Norveško in Jugoslavijo je dobilo te dni z obiskom Koče Popovića v Oslu nov velik prispevek. Tako sta obe državi tudi mnogo prispevali k nadaljnji krepitvi miru na svetu. V skupnem poročilu o jugoslovansko-norveških razgovorih je izražena zlasti skrb obeh vlad za vracanje razorožitve in za njegovo obravnavanje v okviru Združenih narodov. Očitno upata, da se bo pododbora ZN za razorožitve posrečilo doseči začeten sporazume na področju običajnega in atomskega orožja.

To upanje sloni na prepričanju, da bi bil napredek v razorožitvi za splošno popuščanje napetosti sila važen in da je potrebno novo prizadevanje, da bi v mirolojubni sredstvi uredili še neurejena mednarodna vprašanja. Kar zadeva

V pričakovanju dolgega obdobja sodelovanja med našo deželo in Britanijo

OPTIMIZEM IN DOBRI VTISI LABURISTIČNEGA PRVAKA

Beograd, 7. junija.

— Upam, da bomo priče dolgega obdobja sodelovanja — je izjavil Clement Attlee dopisniku »Ljudske pravice« iz Beograda.

— Povsod sem opazil mnogo novih stavb in dobri vtisi, da je vaš življenjski standard boljši, kakor je bil — je dejal v odgovoru na vprašanje, ali je opazil

spremembe v razvoju Jugoslavije, ki jo je po drugi svetovni vojni že drugi obiskal. Bivši predsednik britanske vlade je še pripomnil:

— Opazil sem zlasti mnogo več blaga v trgovinah. Tudi ljudje pri vas so čedno oblečeni, zdravi in veseli, kakor so sicer bili, že ko sem prvokrat obiskal vašo deželo.

Attlee je za hip obmolnil, potem pa nasmejan nadaljeval:

— Predvsem pa ste Jugoslovani prijazni in mikavni ljudje.

Na vprašanje o vtisih v Beogradu in drugih mestih, ki jih je tokrat obiskal, je g. Attlee dejal:

— Bil sem prijetno presenečen, ko sem videl, da ima Beograd dosti dreva in širnih parkov. Takšen vtis dobi človek zlasti, če primerja Beograd z drugimi mesti. Glavno rhesto Jugoslavije ima široke ulice, kar mu bo koristilo zlasti pozneje, ko se bo promet še bolj razvil. Posebno prijetno pa mi je bilo, da nisem našel toliko velikega prometa kakor v Londonu.

Tudi Titograd, ki ga je g. Attlee tudi obiskal, je po njegovem mnenju znatno napredoval, kar je videti predvsem po mnogih novih poslopljih. Tudi Dubrovnik in Boka Kotorska sta napravila na bivšega predsednika britanske vlade zelo ugoden vtis. O daljnem obdobju pravil, da je lepa kakor zmerom.

— Dalmacija je sploh tako privlačna, da lepa ne more biti.

Na vprašanje, kaj misli o obisku jugoslovanske parlamentarne delegacije s pokojnim predsednikom Zvezne ljudske skupštine Mošo Pijadom na čelu, je gospod Attlee odgovoril:

— Vaša delegacija je bila v Angliji zelo dobrodošla, smrt Moše Pijada pa velika tragedija.

G. Attlee je bil na večerji pri predsedniku britanskega parlamenta s pokojnim Mošo Pijadom pred njegovim odhodom v Pariz.

— Na večerji je imel pokojni Pijada zelo lep govor — se je spominjal bivši predsednik angleške vlade.

— Z Mošo Pijadom smo pričakovali dolgo obdobje sodelovanja.

Na vprašanje, kaj misli o jugoslovansko-angleškem sodelovanju, je g. Attlee odgovoril:

— Upam, da bomo priče dolgega obdobja sodelovanja med našima dvema deželama in našimi narodi.

Potem je v tej zvezi še pripomnil, da pozna v Angliji mnogo

mladih ljudi, ki bi radi preživeli počitnice v Jugoslaviji in tudi sam bi želel, da bi mnogi

go mladim ljudem, ki bi radi preživeli počitnice v Jugoslaviji in tudi sam bi želel, da bi mnogi

Attlee je za hip obmolnil, potem pa nasmejan nadaljeval:

— Predvsem pa ste Jugoslovani prijazni in mikavni ljudje.

Na vprašanje o vtisih v Beogradu in drugih mestih, ki jih je tokrat obiskal, je g. Attlee dejal:

— Bil sem prijetno presenečen, ko sem videl, da ima Beograd dosti dreva in širnih parkov. Takšen vtis dobi človek zlasti, če primerja Beograd z drugimi mesti. Glavno rhesto Jugoslavije ima široke ulice, kar mu bo koristilo zlasti pozneje, ko se bo promet še bolj razvil. Posebno prijetno pa mi je bilo, da nisem našel toliko velikega prometa kakor v Londonu.

Tudi Titograd, ki ga je g. Attlee tudi obiskal, je po njegovem mnenju znatno napredoval, kar je videti predvsem po mnogih novih poslopljih. Tudi Dubrovnik in Boka Kotorska sta napravila na bivšega predsednika britanske vlade zelo ugoden vtis. O daljnem obdobju pravil, da je lepa kakor zmerom.

— Dalmacija je sploh tako privlačna, da lepa ne more biti.

Na vprašanje, kaj misli o obisku jugoslovanske parlamentarne delegacije s pokojnim predsednikom Zvezne ljudske skupštine Mošo Pijadom na čelu, je gospod Attlee odgovoril:

— Vaša delegacija je bila v Angliji zelo dobrodošla, smrt Moše Pijada pa velika tragedija.

G. Attlee je bil na večerji pri predsedniku britanskega parlamenta s pokojnim Mošo Pijadom pred njegovim odhodom v Pariz.

— Na večerji je imel pokojni Pijada zelo lep govor — se je spominjal bivši predsednik angleške vlade.

— Z Mošo Pijadom smo pričakovali dolgo obdobje sodelovanja.

Na vprašanje, kaj misli o jugoslovansko-angleškem sodelovanju, je g. Attlee odgovoril:

— Upam, da bomo priče dolgega obdobja sodelovanja med našima dvema deželama in našimi narodi.

Potem je v tej zvezi še pripomnil, da pozna v Angliji mnogo

Clement Attlee pri predsedniku republike

Beograd, 7. junija. (Tanjug.) Predsednik Tito je danes popoldne sprejel bivšega predsednika britanske vlade Clementa Attleea. Zadržal ga je na kosilu, na katerem so bili tudi britanski veleposlanik Nichols, bivši poveljnik zavezniških letalskih sil v Sredozemlju William Elliott, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, veleposlanik Vejvoda in drugi.

Potem so gostje odpotovali iz Beograda nazaj v London. Prispeli so k nam pred petimi dnevi. Bili so v Beogradu, Titogradu, na Cetinju, v Dubrovniku, Mostaru in Sarajevu.

Na zemunskem letališču so jih danes ob odhodu pozdravili državni podsekretar za zunanje zadeve dr. Vladimir Velebit, direktor inštituta za mednarodno politiko in gospodarstvo Vljako Begović in britanski veleposlanik v Beogradu Walter Nichols.

Clement Attlee

jugoslovanski mladinci in mladinke prišli v Anglijo.

— V tem oziru ne vidim nobene ovire — je zaključil g. Attlee svojo izjavo za naš list.

Bulganin in Hruščev na Finskem

Helsinki, 7. jun. (Reuter). Na Finskem sta že drugi dan na obisku predsednik sovjetske vlade Bulganin in član predizida Vrhovnega sovjeta Hruščev. V palači Smolni in Helsinkih je bil danes prvi enourni razgovor med sovjetsko in finsko vladno delegacijo. Med drugimi so se razgovoru udeležili Bulganin, Hruščev in zunanji minister Gromiko ter finski ministri predsednik Sukkelainen in zunanji minister Virolainen.

Problemi avtomatizacije na mednarodni konferenci za delo v Zenevi

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Zeneva, 7. jun. Organizacijski in proceduralni problemi letošnje zasedanja Mednarodne konference dela še zdaj niso uredeni. Pri starih problemih gre za napade delodajalcev na načelo univerzalnosti te mednarodne organizacije, pri novih za volitve v administrativni svet in sprejem novih članov (Gana).

Danes dopoldne se je začela razprava o socialnih posledicah avtomatizacije. Tej temi je posvečen izbržen referat generalnega direktorja Mednarodnega urada dela D. Morsa.

Kakor poročilo generalnega direktorja tako tudi večina govornikov na razpravi vidi v avtomatizaciji in uporabi drugih so-

dobnih pridobitev znanosti in tehnike v gospodarstvu vse elemente industrijske revolucije. Ta vzbuja upanje in povzroča bojazen. Upanje so možnosti, da bi se povečala proizvodnja in storilnost, da bi se zboljšal standard in spremenili družbeni odnosi. Na drugi strani pa se boje posledice avtomatizacije, ker bi utegnla nastati brezposelnost in potreba po množični prekvalifikaciji delavcev.

Danes so objavili, da bodo volitve v administrativni svet Mednarodnega urada dela v sredo. Za tri »evropska mesta« bodo kandidirale najmanj štiri države, med njimi tudi Jugoslavija.

D. Jakšič

Massujevi padalci se spet znašajo nad alžirskim prebivalstvom

Paris, 7. jun. (Tanjug.) Po diverzijah upornikov, ki so bile v ponedeljek po vsem Alžiru in v katerih je izgubilo življenje okoli 100 ljudi, se je začela prigrupacija francoskih sil v deželi. Znanke okrepitve so poslali v zahodne, vzhodne in centralne sektorje, kjer so francoske enote že mesec dni v hudih bojih z uporniki.

tranjem ministrstvu v Parizu in v glavnem stanu residenta Lacosta o ukrepih za »boj proti terorizmu«.

Francosko sodišče v Alžiru je včeraj podpisalo nalog za aretacijo 200 pristaev alžirskega Osvobodilnega gibanja, ki žive v Franciji. Več sto policistov išče zdaj osumljene Alžirce, ki jih bodo postavili pred vojaška sodišča v Alžiru.

V mestu Alžiru so padalci ponovno začeli »kontrolno akcijo« proti »sumljivemu« prebivalstvu. To akcijo so odredili neposredno po sinočnih posvetovanjih v no-

Iz vsega sveta

SZ

LETALSKI USPEH

Moskva, 7. jun. Kakor poroča radio Moskva, je sovjetsko reaktivno letalo TU-104 preletelo razdaljo od Pariza do Moskve v trih urah in tih minutah. Sovjetsko letalo je bilo razstavljeno na pariški mednarodni razstavi.

EGIPT

BRITANSKO PRIZNANJE

Kairo, 7. jun. (Reuter). Predsednik britanske plovnice uprave lord Simon je v Londonu izjavil, da so bili namučeni nove uprave šuškega prekopa uslužni in prisilni nasproti mornarjem na britanskih ladjah, ki so plule te dni po prekopu. Tudi pilotska služba je dobro poslovala.

Kakor poroča Radio Kairo, bo za sboljšanje naprav v Šuškem prekopu potroseni dva in pol milijona egiptovskih funtov. Ta sklep je v skladu z obveznostmi Egipta, vsebovanimi v spomencih kairske vlade z dne 24. aprila, ki poudarja, da bo Šuški prekop razširjen in usposobljen za sodobno plostvo.

TUNIZIJA

KOBILICE V BIZERTI

Tunis, 7. jun. (Reuter). Reži kobilice iz Sahare so zagnali polja okoli Bizerte. Prizadevanja je bila ogromna škoda na posevkih. Promet na cestah je resno oviran.

IRAK

VPRAŠANJE BURAIMIJA

Bagdad, 7. jun. (AFP). Na zasedanju Sveta Bagdadske zveze v Karacuju so Irak in ZDA zahtevale, naj Velika Britanija odstopi oporišče Bureimijski Arabiji, da bi tako olajšal pristop k Bagdadski zvezi. Člana Bureimij pripada dvema arabskima kneževinama, ki sta pod pokroviteljstvom Velike Britanije. In sicer Omanu in Maskatu. Njih čete so v oktobru 1955 okupirale oazo Bureimi v sodelovanju z britanskimi četami.

PORTUGALSKA VZHODNA AFRIKA

PETROČKI

Lorenzo Marques, 7. jun. (Reuter). V mestu Hoso Belo v Portugalski Vzhodni Afriki je nekaj črnskega rojstva petročke. In sicer štiri dočke in eno deklico. Porod je trajal 14 ur. Matin ozcolil so zdravi.

ZNAMENJE RAZSODNOSTI

V sodobnih mednarodnih odnosih je več skrajnih nemislov. Eden je zahodno izrastno ignoriranje nove politične stvarnosti na Kitajskem. Prerazno imajo ameriški krogi, ki kategorično, če je ta beseda dovolj krepka, nasprotujejo priznanju Pekinga. Na račun te politike je bilo že obilo pikrih pripomb in ocen, da gre za kratkovidnost, ki meji že na »politoino nepismenost«.

Vojevska politika, ki ji botrujejo Čankajski odvratniki v Ameriki (vzgradil so se v Kongresu, pa tudi skoraj povod drugod na odličnih mestih), je doslej prepovedevala, da bi sprejeli to največjo državo na svetu in OZN in da bi prišlo do modusa vivendi med novo Kitajsko in starem zahodnim svetom.

Sicer pa so poskusi Američanov, da bi osamili Kitajsko, že zdavnaj propadli. Blatčeč Ču En Lajev nastop v Bandungu pred leti je bil prepričljiva uveljavitev nove kitajske diplomacije. Njegova lauka potovanja po azijskih deželah so popolnoma prepričala vse kitajske sedne, da se jim ni treba bati te raztezne države, marveč nasprotno, da lahko z njo navežejo plodne stike na mnogih področjih v vzajemno korist. Posledica tega je bila, da zdaj večina azijskih držav (celo Pakistan) podpira sprejem LR Kitajske v OZN in da se je ameriška imperialistična opozicija negativno odzivala tudi v odnosih med ZDA in temi državami.

ki je, denimo, v primerjavi z zahodno-nemško, zastarela, bi se rada prva vnovič predstavila na velikanskem kitajskem trgu. Očitno je, da je hotela londonska metropola prehiteti druge, kar posledno med drugim potrjujejo tudi odmevi iz zahodnih sredij, da bodo namreč ta že v bližnji bodočnosti sledila britanskemu primeru. Mnogogrede prav te dni je bil v Pekingu bivši francoski ministrijski predsednik Faure, ki je predvsem razpravljal o gospodarskem sodelovanju. Odveč je dodajati, da navezava plodnih gospodarskih stikov že sama po sebi terja poprejšnjo ureditev diplomatskih odnosov.

POLITIČNI BUMERANG

Toda ne glede na raznotere činitelje, ki so narekovali britansko spremembo, ni dvoma, da ho to blazino vplivalo na splošno vzdušje ne samo v Aziji, marveč po svetu sploh. Upravičeno se zato zdi sodba, da pomeni normalizacija gospodarskih stikov začetek pomembnejšega procesa, ki naj bi Kitajsko, čeprav s toliko zamudo, aktivno vključil v splošno mednarodno dogajanje. To pa ji bi omogočilo še bolj neodvisno in širokopoljno politiko, kar bo (razen drugih pozitivnih posledic) prispevalo h krhanju umeinosti vsajernih blokovskih pregaj.

Seveda ho ob vsem tem šimprej nujna tudi temeljita revizija ameriške politike, čeprav bo za določene kroge še politike, čeprav bo za določene kroge še zgoditi, da bodo ostali sami izolirani in bi njihova dosedanja politika kot bumerang tresčila po glavi nje same.

BRITANSKO-AMERIŠKA NESOGLASJA

Zahodne velesile niso bile nikoli enotne glede odnosa do nove kitajske stvarnosti. Velika Britanija je je kmalu sprijaznila z novim stanjem. Laburističnega priznanja nove kitajske vlade niso preiskali njihovi konservativni dediči. Korejska kriza je te odnose skalila. Tudi Velika Britanija se je z ostalimi državami pridružila sklepu Generalne skupščine OZN 18. maja 1951 o sankcijah, predvsem o prepovedi kakršnega koli trgovanja (embargo) s Kitajsko. Po ko-rejskem premirju in neustitih primerih kitajske dobre volje so postale seveda te osvojitve povsem nemiselnice. Britanci, ki še vedno sedijo v Hongkongu, so si prizadevali prepričati ameriška zaveznika, da je vsaj »vitalni« embargo zastareli. Toda Američani so ostali trmasti. Čeprav je bilo to vprašanje po-tembena točka na dnevnem redu vseh anglo-ameriških razgovorov na najvišji ravni. Tudi na zadnjem sestanku na Bermudih so Britanci obnovili to temo, vendar zaman.

Zdaj je britanska vlada sklenila ukrepati na lastno pest in je nedavno SAMOSTOJEN KORAK

Uveljavila je trgovini s Kitajsko (tudi s Severno Korejo) enaka merila kakor v trgovini z ZSSR in drugimi vzhodnimi deželami. Praktično to pomeni, da se namen »prepređenega blaga« zdaj zajema le 250 predmetov, medtem ko jih je prej 450.

Seveda so ameriški ekstremisti angleški ukrep žalno napadli, češ da ho britansko trgovanje s Kitajsko povečalo jasno gospodarsko, a tem pa tudi vsokaj smoljivosti. Nekateri republikanski senatorji se nikakor nečesto sprijazniti z dejstvom, da je Kitajsko je doslej napravila orjaške korake v prizadevanju za dvig iz zaostalosti. Britansko prodajanje strojev, opreme in drugega pa bi lahko po njihovem mnenju ta razvoj le pospešilo, kar pa je nevrkizirju z njihovo politikoi, ki bi hotela ohraniti to razsežno deželo v ravnini in na stopnji tehnične primitivnosti.

Nasprotno pa je bila britanska javnost soglasna v obravnavanju vladnega sklepa, pri čemer niso bili redki glasovi, da je edina napaka v tem, ker ni prišlo do njega še prej. Označili so ga tudi kot novo manifestacijo samostojne, originalne britanske politike, kar so mnogi povezovali z dejstvom, da je Velika Britanija postala atomsko enaka pravna (po nedavnih eksploriranih vodikovih bomb na Božičnih otokih) svojemu ameriškem partnerju in da ji to »nova ravnovesje« omogoča iniciativnejšo politiko.

Odpoved embarga pa ni zgolj znamenje politične razsodnosti, marveč v enaki meri, če ne še bolj posledica gospodarske nuje. Britanska industrija,

Liberalci zase

na jesenskih volitvah v Zahodni Nemčiji

Hamburg, 7. junija (Tanjug). Kongres zahodnonemških liberalcev, ki se je sinoči zaključil, je pokazal, da je stranka prebrodila leto dni trajajočo krizo. Liberalci bodo nastopili v predvolilni kampanji samostojno, pač pa bodo po volitvah pripravljene, povezati se z Adenauerjevimi krščanskimi demokrati ali s socialnimi demokrati.

Kar zadeva združitev Nemčije, predlagajo skupno zunanjo politiko vseh strank. Pri tem menijo, da bi dosedanje stališče strank v Zveznem zboru, po katerem naj bi bile pred združitvijo svobodne volitve v obeh delih Nemčije, zamenjali z zahtevo, da bi najprej določili bodoči državnoopravni položaj združene Nemčije in s tem ustvarili vzdušje za popuščanje, v katerem bi se lahko začeli razgovori o ureditvi nemškega vprašanja.

Politični opazovalci na kongresu pripominjajo, da se tokrat ni ponovila kritika liberalcev glede Atlantske zveze. Vtem ko so liberalci prej zahtevali, naj

Ameriški fizik pred senatnim odborom za notranjo varnost

Washington, 7. jun. (Reuter). Znanemu ameriškem znanstveniku in Nobelovemu nagradencu dr. Linusu Paulingu so ukazali, da mora 13. junija priti pred senatni pododbor za notranjo varnost in pojasniti izjavo, s katero je terjal opustitev jedrskih eksplozij. Predstavniki pododpora je izjavil, da hoče senat vedeti, če tisti za prizadevanji in izjavami dr. Paulinga kakršnakoli organizacija. Dr. Pauling je eden izmed mnogih ameriških znanstvenikov, ki so opozorili javnost na nevarnosti radioaktivnega žarčenja.

RADIOAKTIVNO ŽARČENJE

Tokio, 7. jun. (AFP). Od sinoči pa na Japonskem radioaktivno dež. Ugotovljeno je bilo, da je posledica nedavnih eksplozij vodikovih bomb na Bažičnih otokih. 200 milijonov aktivnosti je ustotvilo elemente radioaktivnosti v dežnih kapljicah. Predstavniki osrednje meteorološke postaje na Japonskem je izjavil, da ho najhujši radioaktivni dež na Japonskem čele čez teden dni.

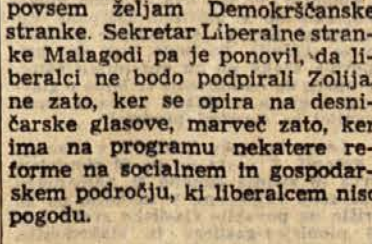
ZOLI V ZBORNICI

kritike socialistov, liberalcev in celo Fanfanijeve demokršćanske skupine

Rim, 7. jun. (Tanjug). Sinočnja debata v poslanski zbornici ni spremenila položaja Zolijeve vlade, ki lahko še zmerom računamo samo na demokršćanske, monarhistične in fašistične glasove. V debati je govoril tudi sekretar Socialistične stranke Nenni, ki je poudaril, da je prazno Zolijevo upanje, da ho lahko pozneje pridobil glasove socialistov. Socialisti ne bodo nikoli za vlado, ki

išče oporo zdaj na desnici, zdaj na levici. Nenni je dejal, da mora dobiti vlada jasno levičarsko legitimacijo, drugače ne bo delovala zaupanja socialistov. Prazno je tudi upanje, da bi utegnili italijanska Socialistična stranka preiti na protikomunistične pozicije.

Celo sekretar Demokršćanske stranke Fanfani je izjavil, da enostrankarska vlada, naslonjena na desničarske glasove, ne ustreza povsem željam Demokršćanske stranke. Sekretar Liberalne stranke Malagodi pa je ponovil, da liberalci ne bodo podpirali Zolija, ne zato, ker se opira na desničarske glasove, marveč zato, ker ima na programu nekatere reforme na socialnem in gospodarskem področju, ki liberalcem niso pogodu.

V Sibirskem svetu OZN so te dni razpravljal o jedrskih eksplozijah na Pacifiku. Indijski delegat Kriksa Menon je ostro obsodil ZDA, ki so zaradi svojega oboroževanja odselili ljudi z Bikinja in Enivetoka, ki jim ju je OZN zaupala v skrbstvo.

berači od jutra do večera zabavajo turiste. Najbolj so jim naklonjene Angležinke, ki jih prištevajo nekako v svoje družine. Ko se golobi nazobljejo pšenice, odlete na portal cerkve sv. Marka, kjer zadovoljno gruljo, pod njimi pa trgovci z devizami in tihotapci najrazličnejšega blaga iščejo navne žrtve. Če pride mimo policaja, pa se delajo nevedne prijatelje golobov. Pomenjujejo se v nekem čudnem jeziku, v činoma v številkah, da človek ne ve, kaj si pravzaprav pripovedujejo.

Markov trg je ne samo eden najprejstarejših, arhitektonsko najlepših, marveč tudi najživahnejših na svetu. Tu se zbirajo dan za dnem trgovci najrazličnejših strok, zaljubljeni in svetovni popotniki, prodajalci spominikov, vedoželjni ljudje in ljubitelji stare in znamenite beneške arhitekture iz vseh dežel sveta. Cerkev sv. Marka, arhitektonsko čudovito lepo in monumentalno poslopje srednjeveškega krščanstva, so gradili več let po kosovskem porazu, v tem, ko so naše raške in pomoravske samostane podirali, odvažali marmor z njihovih portalov in ga vzdavali v minarete, so Benečani v miru zlatili oboke in strope svojih svetišč.

V motni svetlobi oblačnega beneškega dneva je spregovorilo zlato v dozevi palači. To razkošno čudo srednjeveške beneške moči, te dragocene slike, marmor, portali in mozaiki, to delo najboljših mojstrov sveta pove človeku več kakor debela

Na Markovem trgu

berači od jutra do večera zabavajo turiste. Najbolj so jim naklonjene Angležinke, ki jih prištevajo nekako v svoje družine. Ko se golobi nazobljejo pšenice, odlete na portal cerkve sv. Marka, kjer zadovoljno gruljo, pod njimi pa trgovci z devizami in tihotapci najrazličnejšega blaga iščejo navne žrtve. Če pride mimo policaja, pa se delajo nevedne prijatelje golobov. Pomenjujejo se v nekem čudnem jeziku, v činoma v številkah, da človek ne ve, kaj si pravzaprav pripovedujejo.

berači od jutra do večera zabavajo turiste. Najbolj so jim naklonjene Angležinke, ki jih prištevajo nekako v svoje družine. Ko se golobi nazobljejo pšenice, odlete na portal cerkve sv. Marka, kjer zadovoljno gruljo, pod njimi pa trgovci z devizami in tihotapci najrazličnejšega blaga iščejo navne žrtve. Če pride mimo policaja, pa se delajo nevedne prijatelje golobov. Pomenjujejo se v nekem čudnem jeziku, v činoma v številkah, da človek ne ve, kaj si pravzaprav pripovedujejo.

Približno po enourni vožnji smo izstopili pod Markovim trgom, kjer stoji znamenita doževa palača z beneškim levom s podvitim krilom v poletu. Na ogromnem obelisku je steloja stal na straži beneške moči in spremljal galeje, ki so jih pošiljali Benečani do Cavtata in Carigrada. Njegove grabežljive šape so bile več sto letiž nekakoš božanstvo, ki je prinašalo Benečanom zmage in poraze. Zdaj je beneški lev povsem utrujen in skrušen, da dobi človek vtis, da bi se najraje spustil na obalo in se odpočil, da ne bi bil več središče pozornosti nešteti vedoželjnih oči.

Markov trg v Benetkah je znan tudi po ogromnih jatah golobov, da se človek komaj preriva skozi njih. Od teh ljubkih ptic živi mnogo beneških revežev in brezposelnih. Fotografji jih slikajo in prodajajo fotografije kot beneško posebnost. Drugi brezposelnost in reveži čepe pod Markovim levom v vrečicami pšenice, ki jo prodajajo tujem za drag denar, da jo nasujejo zmerom lačnim golobom. Ti krilati beneški

berači od jutra do večera zabavajo turiste. Najbolj so jim naklonjene Angležinke, ki jih prištevajo nekako v svoje družine. Ko se golobi nazobljejo pšenice, odlete na portal cerkve sv. Marka, kjer zadovoljno gruljo, pod njimi pa trgovci z devizami in tihotapci najrazličnejšega blaga iščejo navne žrtve. Če pride mimo policaja, pa se delajo nevedne prijatelje golobov. Pomenjujejo se v nekem čudnem jeziku, v činoma v številkah, da človek ne ve, kaj si pravzaprav pripovedujejo.

berači od jutra do večera zabavajo turiste. Najbolj so jim naklonjene Angležinke, ki jih prištevajo nekako v svoje družine. Ko se golobi nazobljejo pšenice, odlete na portal cerkve sv. Marka, kjer zadovoljno gruljo, pod njimi pa trgovci z devizami in tihotapci najrazličnejšega blaga iščejo navne žrtve. Če pride mimo policaja, pa se delajo nevedne prijatelje golobov. Pomenjujejo se v nekem čudnem jeziku, v činoma v številkah, da človek ne ve, kaj si pravzaprav pripovedujejo.

GRADITELJI RAZSTAVIŠCA MARIBORSKEGA TEDNA

»Paviljoni bodo pravočasno pod streho!«

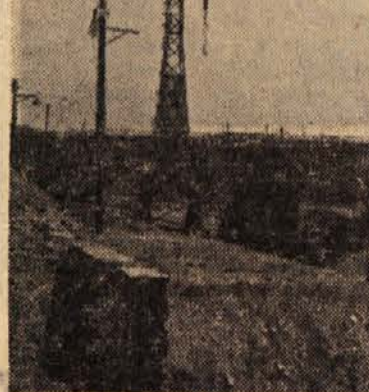
Pred zanimivo tekmo s časom na obravskem gradbišču nekako streljaj od strogega središča štajerske metropole

Prostor ob Dravi v neposredni bližini železniškega mostu je v zadnjih treh, štirih tednih postal nekakšna vabljava izletniška točka tisočev Mariborčanov in okoličanov.

Skratka: hudo nezanimiv pogled na novo obravsko gradbišče povzroča številnim mariborskim prebivalcem hude skrbi.

Brez skrbi bodite, paviljoni bodo pravočasno pod streho! Doslej so bila pač na vrsti v glavnem le pripravljajla opravila.

betoniralo temelje stebrov in srednjih nosilnih sten razstaviščnih zgradb, vsem ko so se te dni lotili tudi izdelovanja sestavnih delov v obliki železobetonskih stebrov in oken ter nosilcev strašnih konstrukcij iz prednapetega betona.

Cez poldrugi mesec bodo stali tu trije lepi železobetonski paviljoni Mariborskega tedna

nih delov v obliki železobetonskih stebrov in oken ter nosilcev strašnih konstrukcij iz prednapetega betona.

Pri vsem tem so delavci podobenju bodo graditelji oblikovali betonske elemente kar na tleh. Sele tej fazi dela bo sledila montaža.

menskimi razmeram naključno prehiteli časovni plan gradnje za dva, tri dni. Ali pogled na gradbišče bo vseeno nekako nezanimiv še nadaljnja dva tedna.

Spričo vsega tega se bodo tisoči Mariborčanov in prebivalcev okrajev v okolici štajerske metropole v drugi polovici tega meseca brččas le mogli prepričati, da bodo glavne prireditelje letošnjega Mariborskega tedna vendarle na novem razstavišču.

Vj. K.

Udeleženci kongresa folkloristov Jugoslavije bodo obiskali Ptuj

Konec meseca avgusta bo v Varaždinu kongres Zveze folkloristov Jugoslavije, katerega se bodo udeležili tudi zastopniki mednarodne zveze folkloristov. Ob zaključku kongresa bodo udeleženci obiskali Ptuj, kjer si bodo ogledali zgodovinske znamenitosti mesta, nato pa bodo prisostvovali kurentovanju v Markovcih pri Ptuju.

Kemično uničevanje trave na železniških progah

Če med tiri in na postajah raste trava in raznovrsten plevel, to ne kvari samo zunanje podobe proge, temveč je tudi drugače škodljivo, ker pospešuje nabiranje zemlje v gramozu, ki zadržuje prago in so to zato manj stabilni. Doslej so trave uničevali z ročnim pletjem in je bilo pri tem delu vsako leto zaposlenih precejšnje število ljudi.

Inženir Ludvik Kremžar - petdesetletnik

Mnogi partizani, pa tudi gospodarstveniki v Sloveniji in drugod v državi poznajo inženirja Ludvika Kremžarja-Luceta, poznajo njegovo delavnost. Ta priljubljeni gospodarski strokovnjak praznuje danes svojo petdesetletnico.

Inž. Ludvik Kremžar po rodu s Primorske je začel svojo strokovno pot v Varesu, kjer je najprej služboval po študijah v Ljubljani in Brnu. Kasneje je kot strojni inženir delal v tekstilni industriji v Jaršah. Kot iskren domoljub je v Jaršah kmalu začel sodelovati z narodnoosvobodilnim gibanjem in je od tod odšel v partizane, kjer je sodeloval v borbenih enotah.

Na svojih delovnih mestih si je pridobil bogate izkušnje, tako da pozna pravzaprav vsa naša gospodarska podjetja, naše industrijske obrate in njihovo razvojno pot. Delovni kolektivi in gospodarstveniki po vsej Sloveniji poznajo dejavnost inž. Kremžarja, saj so vedno našli v njem strokovno in tovariško oporo ter koristne nasvete.

V priznanje za zasluge med osvobodilno borbo in po njej je bil tovariš inženir Kremžar večkrat odlikovan, tako z redom

zasluge za narod III. stopnje ter z visokim odlikovanjem Redom dela I. stopnje. V posebno priznanje pa so mu zaupanje in splošna

priljubljenost med delovnimi kolektivi.

Stevilnim čestitkam mnogih, ki inženirja Kremžarja poznajo, se pridružujemo tudi mi in mu ob njegovem življenjskem jubileju želimo še mnogo uspehov v nadaljnjem delu.

Vladimir Berce - petdesetletnik

Včeraj je praznoval ravnatelj nižje gimnazije na Mirni 50-letnico. Tov. Vladimir Berce je na Mirni doživel prosvetnega in političnega dela, v šoli pa odličnega pedagoga.

Rodil se je 7. junija 1907 v Sentjanžu na Dolenjskem. Tu je dočel osnovno šolo, v Ljubljani pa štiri razrede gimnazije in učiteljskega študija. Leta 1927 je kot mlad učitelj, ves poln pedagoških ljubezni do mladine, stopil v učiteljsko službo na Mirni. Bil je vnet Sokol, svobodomiselnega duha, zato je bil klerikalnemu režimu v predaprilski Jugoslaviji trn v peti. Nameščen je bil kot učitelj na Trebelnem, v Loškem potoku in Koprivni. V teh hribovskih vasi je bil gibalno prosvetnega dela in dober ter prijeten tovariš učiteljskega kolektiva. Kot dober izražalec je nastopal v mnogih igrah, dramah in komedijah. Marsikateri večer je stopal po gozdni poti s Trebelnega v Mokronog na vaje.

Razpad stare Jugoslavije je doživel v vojski, naker se je vrnil na Trebelno, a je bil že isto leto premečen na Mirno. Z globoko patriotično zavestjo se je vključil v OF in delal za zmago svobode. 10. avgusta 1942 pa so ga italijanski okupatorji aretirali in odvabili v taborišče Treviso in Gonars. Na Mirno se je vrnil po kapitulaciji Italije, ob mobilizaciji aktivnosti decembra 1944, pa je vstopil v NOV. Prestal je težke čase, ko je naš narod z nadčloveškimi silami trl okrove fašističnega suženjstva, ko si je v boju z domačimi reakcionarji utiral pot za socializem.

Leta 1945 je bil tov. Berce demobiliziran in štab IV. armade ga je prenesel ministrstvu za prosveto. Postal je okrajni šolski nadzornik v Trebnju, leta 1948, leta po poverjenik za prosveto istotam. Naslednje leto je odšel v Ljubljano in prevzel delo načelnika ministrstva za prosveto — personalni oddelek, kjer je ostal do leta 1952.

Danes je tov. Vladimir Berce ravnatelj nižje gimnazije na Mirni in upravitelj jubileju ključno — še na mnogih letih!

Učenci, dijaki in učitelji mu ob njegovem jubileju ključno — še na mnogih letih!

Vzorna skrb za naraščaj

Pionirji-gasilci imajo svojo počitniško kolonijo

V gasilski organizaciji je zdaj kakih 5000 pionirjev, ki najdejo v svojih društvi razen koristnega učenja s področja požarne varnosti, tehnike gasenja, strojništva in drugega tudi veliko razvedrila. Tako je že pred dvema letoma Gasilska zveza Slovenije organizirala zanje v svojih šolih v Medvodah tudi prvi dve počitniški koloniji, v katerih je bilo 120 gasilskih pionirjev. Zaradi tega uspelega poizkusa se je Gasilska zveza odločila, da vsako leto organizira počitniško kolonijo za svoj naraščaj. V ta namen ji je uspelo dobiti lani ob občini Piran primerno zemljišče v Pacugu za ureditev stalne kolonije.

Zemljišče leži med Fleso in Strunjanom na kraju, v katerega se zajeda plitva morska obala. Na dnu se dolinice je majhna stavba odeseljenega kmeta z lepo ekonomijo. Brez pravih komunikacij, ograjen z vseh strani z zelenimi grebini, je ta kraj kot nalašč za ureditev počitniške kolonije. Gasilska zveza se je že lani lotila dela in zasilno uredila močno zanemarjeno stavbo ter okolič. Zaradi epidemije meningitisa pa lani kolonije ni bilo moč odpreti.

Ze prve priprave pa so pokazale, da bo treba še precej investirati, da bo zadoščalo vsaj osnovnim zahtevam take kolonije. Napeljati je bilo treba elektriko, predvsem pa vodovod, nabaviti šotore in weekend hišice, adaptirati stavbo in urediti kuhinjo in jedilnico itd. Toda kje dobiti denar? Gasilci ne bi bili gasilci, če bi se ustavili ob tem. V pozni jeseni so organizirali loterijo, hkrati pa so razpisali notranje posočilo. Člani vseh gasilskih društev so pokupili za tri in pol milijona obveznic, iz loterije pa so dobili blizu dva milijona dinarjev. Seveda se je s tem Gasilska zveza zadoščila pri svojih članih. Upa pa, da bo nalašča na razumevanje in bo tudi nekaj kakaznaneza iz dotraj za izboljšanje pogojev letnega dopusta delavcev in uslužbencev.

S tem denarjem zdaj napeljujejo okoli 1 km dolg vodovod, kar bo veljalo več kot tri milijone dinarjev, in elektriko za nadaljnjih milijon in 200 tisoč dinarjev. Toda kako zdaj z ostalim denarjem poravnati račune adaptacije stavbe, nabavo šotorov, opreme itd. Ze lani je bilo investiranega v kolonijo več kot dva milijona dinarjev, zato so v glavnem izčrpane vse možnosti. Ker pa so okrajne gasilske spevale vsaka po en opremjen šotor, je upati, da bo kolonija že letos v glavnem urejena v skladu z vsemi sanitarnimi in drugimi predpisi.

Letos bo tako letovalo v Pacugu 6 kolonij. V vsaki bo po 60 pionirjev. Prva in zadnja izmena je namenjena izključno vajencem. V kolonijo pa bo prišlo na povabilo Gasilske zveze tudi 10 pionirjev-gasilcev iz Makedonije. Zagotovljeni so tudi že prosvetni delavci za vodstvo posameznih izmen.

za voditve posameznih skupin pa bodo mlajši člani-gasilci. Kolonija bo namenjena izključno razvedrilu pionirjev. V prvih kolonijah so bile namreč vsak dan tudi vaje in nekaj teoretičnega pouka, na koncu pa so pionirji »polagali« lapite za izprašane pionirje-deseterjce. To je zdaj opuščeno. O gasilstvu bo govorila samo kuro v primeru slabega vremena. Pač pa bodo bolj odrasli pionirji lahko pomagali kako oro pri urejanju okolice, igrišč itd., kar pa bodo v glavnem opravili člani, za katere bo tudi urejen primeren prostor, kjer bodo lahko družiti prijetno s koristnim.

Ker so pionirji gasilskih organizacij sorazmerno manj premožnih staršev, je Gasilska zveza mislila na to. Zato bo iz zbranih sredstev kričala eno tretjino stroškov kolonija sama, eno tretjino bodo kričali za svoje pionirje okrajne gasilske zveze, eno tretjino pa društva oziroma stariji pionirjev. Zato se ni bati, da bi ostala kolonija nenaseljena.

Tako raste ob naši obali z velikimi napori in požrtvovalnostjo gasilskih organizacij in članstva se en prijeten kotiček za najmlajše, ki se bodo na soncu in v vodi na zraku in ob dobri hrani naučili mnogo tega, kar jim bo koristilo za še bolj kleno rast. S. D.

PRIPRAVE ZA PROSLAVO DNEVA BORCA Nove oblike in vsebina proslav

Na seji Okrajnega odbora Zveze borcev Maribor so skupno s predsedniki in tajniki občinskih odborov v četrtek proučili smernice za delo, ki jih je nakazal III. kongres Zveze borcev narodnoosvobodilne vojne. V duhu smernic so analizirali delo organizacij in odborov v okraju, da bi ob upoštevanju dejanskih razmer laže uresničili svoje naloge. Pomenili so se tudi o pripravah za proslave Dneva borca in Dneva vstaje. Ugotovili so, da so

lanske proslave bile pomanjkljive, kar je bila delno posledica prekratkega časa za priprave, pa tudi neustrezne vsebine. Letos bodo spremenili vsebino partizanskih patrolj in proslav. Glavni poudarek bodo dali obiskom drušin, ki so podpirale borce, in pomenkom z njimi, opustili pa bodo partizanske uniforme in orožje ter streljanje. V take pohode patrolj, posebno za obiske raznih zgodovinskih krajev, bodo borci pritegnili več drugih ljudi, da bodo proslave prerasle okvir Zveze borcev in bodo postale množične. V občinske pripravljalec odbore za proslavo Dneva borca bodo vključili tudi predstavnike drugih organizacij, predvsem telesnovzgojnih društev Partizan, Ljudske tehnike, predvojaške vzgoje in druge. Organizacija proslav Dneva vstaje pa bo vodila Socialistična zveza.

Večjo skrb bodo posvetili tudi kulturnim prireditvam ob Dnevu borca, ki jih bodo pripravili v sodelovanju z raznimi društvi. Posebno bodo pazili, da zabave ne bi prerasle določene okvira, ki je v skladu s takimi proslavami.

V okraju pripravljajo tudi več spominskih plošč, ki jih bodo odkrili na sam praznik ali že med pripravami. Na Pohorju bo veliko pripravljalo borcev XIV. divizije, kar pripravljajo v Ljubljani. Občinski odbor Zveze borcev Ruše pa bo poskrbel za vse drobne priprave na terenu samem. Na Pohorju bodo odkrili tudi spominske plošče.

Na seji so se pomenili tudi o skrbi za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega terorja. Ker so gmotna sredstva za njih v glavnem zagotovljena, bodo organizacije Zveze borcev posvečale večjo skrb njihovi vzgoji, kar naj pride od izraza že na letošnjih tabornjih teh otrok. J. P.

DELAVSKI SVET INDUSTRIJE PLETENIN, ROKAVIC IN KONFEKCIJE KRANJ razpisuje NAGRADNI NATEČAJ za novo ime podjetja

Stabilni ležeči parni kotel 19 m³ ogrevalne površine, 10 Atm., z grobo in fino armaturo. Prodaja ugodna. — Vprašajte: »KEMIK A« tovarna kemičnih izdelkov — ZAGREB, Lole Ribara štev. 89. 625

MLINSKO PODJETJE CELJE prodaja TOVORNI AVTOMOBIL MERCEDES, 4,5 tone v dobrem voznem stanju. C 153

De-Be TOALETNO MILO

ZDRAVSTVENI DOM KOPER razpisuje mesto pomočnika upravnika Pogoji: srednješolska izobrazba. — Plača po uredbi. — Prošnje dostavite upravi Zdravstvenega doma Koper do 15. junija 1957. 1881

NOVO OBSOTELSKO ZDRAVILIŠČE? Pri Podčetrtku je radioaktiven vrelec — Kaj so povedali bolni, ki so pili zdravilno vodo ali pa se v njej kopali

B lizu Podčetrška je onkraj Sotle zaselek Harizlaka. Pri mostu pa se že nekada imenuje kraj Toplice. Tam je namreč skala, izpod katere izvira zveplena, do 43°C topla voda. Zbirna se v veliki mlaki, od koder odteka v Sotlo. V njej pozimi perejo perice perilo, zdaj pa se hodiijo v njo namakati ljudje od vsehovod. Vodo odnašajo ljudje v plienkah, odvažajo jo v sodih na vozovih in avtomobilih in zmeraj bolj se širi glas, kako je zdravilna štrikovna analiza, ki so jo napravili v Zagrebu, kaže, da vsebuje voda 11,24 Mahe-novih enot radioaktivnosti in je torej eden izmed najmočnejših radioaktivnih vrelcev v Jugoslaviji. V začetku je bilo mnogo pomislekov glede zdravilnih učinkov, toda zdaj je med ljudmi zaupanje v zdravilno moč harizlakaškega vrelca zmeraj večje. V pomenku s ljudmi, ki so vodo pili ali se v njej kopali, smo zvedeli marsikaj zanimivega. Naj navedemo samo nekaj odgovorov na vprašanja, kako je učinkovala topla voda iz omenjenega vrelca.

Mijo Regvat iz Plavič: »Zdravil sem si širne na želodcu. Bil sem že operiran, vendar sem še vse doslej čutil hude bolečine, da nisem mogel spati. Vodo sem pil in se v njej tudi kopal.

vsaj preprost bazen, pa bi nam veliko koristil. Pred dnevi je bil tu neki strojevodja iz Maribora. Zaradi ekcema je imel rdečo kožo. Deset dni se je umival v tej vodi in popolnoma je ozdravel. Inž. Vukičević iz Zagreba: »Sam sem se pozanimal za ta vrelec in poskrbel za njegovo analizo. Tu sem si ozdravil arteriosklerozo in tudi srce se mi je opomoglo. Ta voda zdravi zlatenico, tisti ledvice, ugodno vpliva na bolezniki, ki temelje na živčnih osnovah. Zlasti hitro pa zdravi zunanje gnojne tvorbe.

Tako so povedali tisti, ki so se zdravili v vrelcu pri Podčetrtku. Skoraj neverjetno! In če je vse to res, zakaj potem tu ne uredijo skromnega bazena? Ljudje prihajajo iz vseh krajev, stanovanja po kmečkih hišah so skoraj za vse leto vnaprej rezervirana. Z obsoteljsko železnico, ki jo bodo letos speljali prav do Toplice, pa bo promet še povečal. Videti je, da se bo v prihodnosti v bližini Rogaske Slatine, do katere je le 7 km po cesti, ki je v gradnji, nastalo še eno obsoteljsko zdravilišče — radioaktivno termalno zdravilišče. R. L.

POSVETOVANJE OKRAJNEGA ODBORA SZDL V KOPRU

O položaju in aktivnosti žena v družbi

V razpravi je z mnogimi pobudami sodelovala tudi tovarišica Vida Tomšičeva

Koper, 7. junija. Danes je bilo širše posvetovanje okrajnega odbora SZDL o položaju in aktivnosti žena v družbi. Posvetovanja, ki ga je vodil predsednik okrajnega odbora SZDL Albert Jakopič, se je udeležila tudi organizacijska sekretarka CK ZKS Vida Tomšičeva. V zvezi s poročilom okrajnega sekretarja SZDL Ivana Mauerja se je razvila obširna razprava, ki je prešla prvotno določeni okvir.

Konkretna presoja o vlogi in aktivnosti žena v koprskem okraju je pokazala, da je med vsemi zaposlenimi delavci in uslužbenci dobra četrtina žena in deklet, pri čemer niso upoštevane kmetičke žene. Večina so zaposlene mlajše žene in zlasti dekleta. Vloga žena v družbenem upravljanju ter v organski oblasti sicer narašča, vendar pa še vedno ni zadovoljiva. Na kandidatnih listah so bile pred volitvami sicer številne žene, vendar pa so organizacije premalo storile, da bi bile tudi izvoljene.

BESEDE TOVARIŠICE VIDE TOMŠIČEVE

V razpravo je z načelnim izvajanjem in z mnogimi praktičnimi pobudami posegla tudi tovarišica Tomšičeva, poudarjajoč uvođenja, da s sedanji položajem žene v družbi nikakor ne moremo biti zadovoljne. Pravno je sicer vse v redu, praktično pa je še vedno treba ženi ustvariti pogoje za dejansko enakopravnost. Številke o aktivnosti žena v sedanjih pogojih razumljivo ne morejo biti zadovoljive. Popolnoma jasno bo treba postaviti, kako gledamo na družbeni položaj žena. S tem, ko se borimo za pravilno mišljenje, pa se hkrati borimo tudi za spremembo pogojev, v katerih živi in dela žena. V nadaljevanju je tov. Vida Tomšičeva poudarila celo vrsto

življenjskih vprašanj, velikih, a tudi tistih drobnih in vsakdanjih, ki pogosto gredo mimo nas, a so vendarle v življenju žene, ki je hkrati proizvajalka, mati in gospodinja, tudi nadvse važni. Tu je posebej poudarila veliko vlogo, ki jo morajo za razbremenitev žene odigrati naše stanovanjske skupnosti, v katerih bo treba organizirati vse vrste uslužnosti in podobne dejavnosti in obliki ne-

kakšne samopomoči pod strokovnim vodstvom.

Naša prizadevanja morajo iti za tem, da z najširše organizirano obliko uslug ženo razbremenimo, ne pa da ji skušamo pomagati s tem, da bi ji ustvarili v proizvodnji poseben položaj, kajti s tem jo samo nadalje puščamo v zaostalih pogojih doma, v družini in gospodinjstvu. Za praktično življenje pa je tov. Tomšičeva dala v razpravi mnogo pobud, kako naj bi v prihodnje delala ženska društva in aktivni zadrugi v sodelovanju s stanovanjsko skupnostjo, vaško skupnostjo ter v sodelovanju s političnimi in družbenimi organizacijami. (3)

Nadaljevanje del na cesti ob Gračnici

Poplave leta 1954 ter plazovi so na številnih odsekih uničili cesto v dolini Gračnice, to je ceste Rimske Toplice-Jurkloster. Prebivalci posameznih krajev so dobesedno odrezani od obinskih središč. Tako stanje traja že tretje leto. Pred nedavnim je bila na terenu posebna komisija, ki je ugotovila, katere objekte je treba najprej urediti, da bo cesta spet sposobna za promet. Ker so že zagotovljena denarna sredstva, bodo najprej odstranili velik kamnit plaz nad Grohotem. Opravit bodo tudi manjša regulacijska dela na Gračnici, ker je voda mestoma odnesla cesto, ter zgradili najnujnejše mostove.

Desetletnica prosvetnega društva »France Prešeren« v Celju

Železniškarsko prosv. društvo »France Prešeren« blavi 10-letnico uspešnega delovanja. Vsi odseki društva so imeli doslej v počastitev jubileja samostojne prireditve. Zaključena prireditev — svečana akademija — pa bo 8. junija v veliki dvorani Narodnega doma. Program bodo izvajali vsi odseki.

Uredili so si lepo igrišče

Učenci Industrijske kovinarske šole v Leskoviški ulici v Celju so za šolskim internatom na novo uredili tri športna igrišča. In to: igrišče za mali roketomet ter igrišče za odbojko in košarko. Sedaj bodo lahko množično gojili koristne športne igre.

Sklepe stanovanjske komisije ne upoštevajo

Po raznih intervencijah so v 38 primerih dodelili stanovanje mimo prioritete liste upravičenih pričakovalec stanovanj

Stanovanjska komisija v Celju je na svoji seji seznanila predstavnike tiska z nemogočimi razmerami, ki so pri dodeljevanju stanovanj. Pred tem je komisija opozorila tudi ljudski odbor občine Celje o vseh negativnih pojavih. Stanovanjska komisija je do nadaljnjega prenehala delati in bodo njeni člani najbrž tudi odstopili, če ne bo skoraj urejeno glede kompetenc v komisiji. Čeprav je ljudski odbor občine Celje že februarja razpravljal in sklepal o tem, da bo postala stanovanjska uprava samostojno telo, stanovanjska komisija pa edini pristojni organ za razdeljevanje stanovanj, je vse to ostalo najbrž le pri besedah. Tudi urad za razdeljevanje stanovanj, ki naj bo samo izvrševalec sklepov sta-

novanjske komisije, se še ni ločil od uprave. Kaže, da je bila vsa kritika na račun dela raznih organov za stanovanjske zadeve le bob ob steno. Neurejene razmere trajajo še naprej.

Sklepi stanovanjske komisije se v večini primerov ne upoštevajo, ali pa se izvajajo v spremenjeni obliki. Komisija v Celju niti nima pregleda nad rednimi prošnjami in jih seveda tudi ne more upoštevati. Na intervencijo sveta za stanovanjske zadeve pri občinskem ljudskem odboru mora komisija po večkrat spreminjati prioritete liste upravičenih pričakovalec stanovanj. Zaradi takih spreminjanj se vlečejo nekatera imena upravičenih pričakovalec z liste na listo in iz leta v leto. Po raznih intervencijah so v 38 primerih dodelili stanovanja mimo prioritete liste. Razumljivo, da je v takih okoliščinah delo stanovanjske komisije kot edinega pristojnega organa nemogoče.

Člani stanovanjske komisije menijo, da je nujno urediti tako, da bodo jasne kompetence stanovanjske komisije in da bo leta v svojem delovanju in odločanju popolnoma samostojna. Izvršilni organ naj bo urad za dodeljevanje stanovanj, v tem ko naj svet za stanovanjske zadeve kontrolira delo komisije ter sporazumno z njo rešuje sporne zadeve. Menijo tudi, naj bi vse stare prošnje preklicali, na novo sprejete pa obravnavali sproti ter strankam tudi ustrezno odgovarjali nanje. **F. K.**

Po enoletnih izkušnjah pripravljajo pravilnik o pravicah in nalogah delavskih svetov na deloviščih

Novi vinogradi na prleških hribčkih

Po enoletnih izkušnjah pripravljajo pravilnik o pravicah in nalogah delavskih svetov na deloviščih

Vinogradniško gospodarstvo Ljutomer ima 750 ha obdelovalne zemlje, od tega 330 ha vinogradov in 150 ha sadovnjakov. Vinogradniški značaj je bolj poudarja letni bruto-produkt gospodarstva, saj ga ta panoga daje 70 %. Čeprav pospešujejo tudi ostale panoge kmetijstva, predvsem sadjarstvo in živinorejo, bodo dajali vinogradi sorazmerno še večji dohodek, ko jih bodo obnovili. Večina sedanjih vinogradov je stara že okrog 50 let, zato dajejo premalo grozdja. Predvidevajo, da bodo morali obnoviti vsako leto po 20 ha in sicer toliko let, da bo 80 % vinogradov sodobno urejenih.

DOBRO VINO IMA CENO

Za pospešeno obnovo vinogradov potrebujejo investicijski kredit. Ker ga iz Zveznega investicijskega sklada dobijo zelo težko — na letošnjega čakajo že od lanskega novembra — upravni odbor meni, da ga ne bi sploh

več zaposlili. Ker se niso dobili kredita, niso zasadili vse letošnje predvidene površine. Tudi za prihodnja leta še ne vedo, kako si bodo pomagali. Tisti, ki dodeljujejo investicijski kredit, imajo pomisleke zaradi tega, ker je obnavljanje prleških vinogradov drago. Delovni kolektiv pa pravi, da je v zvezi temu gospodarsko utemeljeno, saj ima kakovostno vino tudi višjo ceno. VINO prodajo brez težav za izvoz, pa tudi domača gostinska podjetja ga rada kupujejo, saj ga mnogo prodajo v samem Pomurju.

POIZKUSNI DELAVSKI SVETI NA DELOVIŠČIH

Vinogradniško gospodarstvo Ljutomer ima devet delovišč; sedem vinogradniško-sadjarških in po eno živinorejsko-poljedelško ter kletarsko. Vsako delovišče ima svoj upravni odbor, ki so jih za poizkušnjo uvedli lani, ves kolektiv delovišča pa sestavlja delavski svet. Hkrati so delovišča dobila tudi svoj gospodarski načrt in finančni račun. Knjigovodstvo je sicer enotno pri upravi gospodarstva, vendar ga vodijo ločeno za vsako delovišče. Upravnik gospodarstva pravi, da so stroški za razširjeno knjigovodstvo v primerjavi s povečano proizvodnjo malenkostni.

Pristojnosti poizkusnih obratnih delavskih svetov in upravnih odborov še niso določili s pravilnikom, temveč jih je centralni delavski svet določil priložnostno. Njihove pravice so bile zmerom širše, saj so pokazali, da jim lahko zaupajo gospodarjenje na deloviščih. Na sejah so izluščili mnogo koristnih predlogov za pom-

večanje storilnosti. Odločno so preganjali tudi škodljivce in malomarniče. K temu jih je med drugim vzpodbujalo nagrajevanje po učinku.

ZA 60 % VEČ MLEKA

Zaradi vremenskih nezdov je bil lanski pridelek grozdja slab in tudi z najboljšim obdelovanjem niso mogli doseči za pridelek določene norme, ki je osnova za nagrajevanje. Letos kaže boljše, ker slana ni naredila mnogo škode. Zato bo učinek takega nagrajevanja prišel od polnega izraza. Vsako delovišče ima določene norme, ki so vsklajene s proizvodnim načrtom. Če norme presežejo, se po določenem pravilniku poveča tudi zaslužek delavcev.

Velik uspeh takega nagrajevanja se je že pokazal pri živinoreji. Pred letom dni so dajale krave dnevno povprečno 6 l mleka, sedaj pa dajejo že 9,5 l. To so dosegli z boljšo oskrbo molznic in uporabo boljše, vendar ceneje kreme, ki jo pridelajo sami. Pro-

O MNOGIH VPRAŠANJH BODO ODLOČALI VSI DELAVCI

Dosedanje izkušnje so pokazale, da je gospodarjenje uspešnejše, če odločajo vsi delavci o čimveč vprašanjih. Tako upravljanje vzpodbuja delavce k razmišljanju in izpolnjevanju nalog. Zato delavski svet Vinogradniškega gospodarstva Ljutomer sestavlja ustrezni pravilnik, s katerim bo precej svojih doslednejših pravic in nalog prenesel na delavske svete delovišč. O vseh vprašanjih, ki so značilna za posamezno delovišče in ne morejo škodovati upravljanju celotnega vinogradniškega gospodarstva, bodo odločali prizadeti delavci v okviru svojega delavskega sveta. **J. P.**

POPRAVEK

V četrtkovih številkah je segel vmes tiskarski klat, in sicer v naslovu: namesto »več kot osem tisoč malčk« bi moralo biti »več kot osem sto malčkov«.

KRITIKE IN NJEN ODMEV

Stavljamo dobavo smetane!

Pred dnevi je dobila uprava pekarskega podjetja »Drava« v Ptuj kratak dopis upravnega odbora ptujske mlekarne, v katerem brez navedbe razloga ustavlja dobavo sladke smetane za brezalkoholno restavracijo. Zanljivo je zvedeti za vzrok tega nerazumljivega dopisa, saj je bilo podjetje »Drava« reden plačnik in tudi drugič soliden odjemalec.

Predstavnik podjetja »Drava« je na zadnjem zasedanju ljudskega odbora pri razpravi o vprašanju alkoholnega gradiva, ceno sladke smetane, katero dobavlja ptujska mlekarna. Cena za kilogram smetane je poskočila v kratkem času od 270 do 400 dinarjev, nato pa kar na 600 dinarjev, kar je več kot za kilogram surovega masla. Ko se podjetje »Drava« s tako ceno ni strinjalo, jo je mlekarna znižala na 500 dinarjev, kar pa je še zmerom predrago. Graja predstavnik podjetja »Drava« je bila popolnoma upravičena, saj spričlo takih cen brezalkoholna restavracija ne more konkurirati gostilnam. Nekaj dni po tej kritiki je prisel na upravo podjetja dopis o ustavitvi dobave sladke smetane.

Sam primer ne bi bil toliko važen (ker je bil še isti dan spor urejen in je brezalkoholna restavracija preskrbljena s smetano), če ne bi kazal izrazito napačnega odnosa do utemeljene kritike. Tak odnos meče slabo luč na poslovno moralno ptujske mlekarne in vsakdo se mora štediti, kako je celoten upravni odbor tega podjetja zavezel na svoji seji tako zmotno stališče, namesto da bi razpravljal o tem, kaj bi bilo storiti, da se kritika ne bi več ponovila. Seveda je bolj preprosto ustavitvi dobavo in tako zatre kritiko, čeprav to nima nikakršnega s poslovnim moralno podjetja vprašanje je, kaj bo na takšno gesto upravnega odbora rekel delavski svet in če bo o tem sploh razpravljal. **—mr**

Po koprskem okraju

MLADI ESPERANTISTI ZBOROVALI

V nedeljo je bil v Postojni prvi republiški zbor mladih esperantistov. Udeležilo se ga je 200 dijakov in učencev srednjih in osnovnih šol iz Kopra, Postojne, Ljubljane, Maribora, Celja in Rogaske Slatine. Mladi esperantisti so si najprej ogledali Postojnsko jamo, kjer so učenci četrtega razreda postojnske osnovne šole izvedli v esperantoslovni jeziku pod vodstvom učiteljice Stefke Ivančičeve zelo uspešno pevsko-recitacijski program. Krajši ljubljanski dijaki pa so nastopili z recitacijami v esperantu pred Predjamskim gradom. Ob zaključku zborovanja je koprsko esperantsko društvo razdelilo med 40 najboljših dijakov-esperantistov knjižne nagrade.

LÉTOS SE VEČ VEČERNIH KMETIJSKIH SOL

V koprskem okraju nameravajo letos ustanoviti več večernih kmetijskih šol. To je sklenil okrajni svet za šolstvo v Kopru. Potrebe po teh šolah so zelo velike, saj je v vsej Sloveniji le ena srednja kmetijska šola in 22 nižjih, v katerih se lahko letno izobraži le okrog 800 učencev.

Okrajni svet za šolstvo je tudi priporočil vsem oselemtlem, naj uvedejo kot obvezen predmet gospodarstvo-gospodinjstvo. Kader za predmete bo usposobil Zavod za pospeševanje gospodinjstva v Kopru, ki bo priredil poseben seminar za učiteljice.

KONCERTNO POSLOVALNICO NAJ BI POŽIVILO KULTURNO ŽIVLJENJE

Na pobudo okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev so v

Ovce, ki so se še nedavno tega paste pred vrati obmorskega Kopra, se zdaj polagoma vračajo v Pivško dolino

BRALCI NAM PIŠEJO

Pustite jim vsaj lopo

Aktiv LMS v Leskovcu se je nedavno združil s črešnjevskim. Pod novim vodstvom so samostojno našli odlični igra »Pot do sločina«, ki so jo prav dobro zaigrali. Za uprizarjanje iger in za druge prireditve uporabljajo strojno lopo, ki je ostala še iz časov, ko je v Črešnjevem obstajala Kmetijska delovna zadruga. Lopo sedaj uporabljajo tudi za spraviljanje strojev, v Jeseni pa v njej mladičje. Bitva KDZ Črešnjevce se je združila s Kmetijsko zadrugo v Slovenski Bistrici, le-ta pa hoče sedaj strojno lopo

RAZMIŠLJANJA OB NARAŠČAJOCEM PROMETU

Na terasi hiše, kjer stanujem, se igrajo otroci. Ne vidim jih, samo glasove slišim. Igrajo se »trgovino«, igrajo »zdravnika« in druge otroške igrice. Včasih imajo svoje pomenke, ki so za odrasle ljudi brez pomena. Pred dnevi pa sem vendar prislunil takemu pomenku. »Moj ata bo kupil radio,« se je hvalil deški glasek. »Moj bo pa kupil moped, da veš,« je kljubovalno zapela deklica. »Ha, potem pa se bo ubil!« se je škodoželjno spakoval deček. »Ne bo se,« je samozavestno zatrdila deklica. »Moj ata bo imel čelado...«

Tedaj sem pomislil: naraščajoči promet, nesreče, čelada... Stvar me je začela zanimati.

STRTA LOBANJA — SMRT

Zglasil sem se na Tajištvu za notranje zadeve. Malo so me začudeno pogledali, ko sem jih vprašal, zaradi česa umirajo motociklisti, ki se poneščijo. Nato so mi potrdili mojo domnevo: večina poneščencev umre zaradi težjih poškodb glave. Skoraj vsi. Padeč, udarec v glavo in po-tle je konec. Zahvalil sem se in se napotil še v splošno bolnišnico. Dobil sem podoben odgovor: glava...

Potem sem šel k Francu Terbutu, ki dela v urarski delavnici. »Čelada si spodomim, kadar se peljem na daljšo pot,« mi je rekel. »Samo Krajnc in Veseljak imata v Ptujju čelade. Sposojam si jo, ker človek nikoli ne ve, kaj ga čaka na cesti. Lahko se še tako zaneseš na svojo previd-

Moj ata bo imel čelado...

Glava pa se lahko zaščiti s čelado. Deklica, ki je dejala, da se njen ata ne bo ubil, ker bo imel čelado, je imela svoj prav. Ob naraščajočem prometu na naših cestah je treba sprožiti vprašanje zaščitenih sredstev voznikov motornih koles, ki so pri prometnih nesrečah najbolj ogroženi.

MOTOCIKLISTI O ČELADI

Zelo me je zanimalo, kaj bodo dejali ljudje, ki se vozijo z motorji. Starega ptujskega motociklista Franca Smigoca sem našel pred mehanično delavnico, kjer je popravljal avtomobil. Ko sem mu razložil, kaj me zanima, mi je povedal: »Čelada je pametna reč. Po mojem mnenju bi bilo 80 odstotov manj smrtnih primerov, če bi motoristi imeli čelade. Samo predraga je. Štirir tisočaki niso kar tako...« Mislim sem si, da tudi življenje ni kar tako...

Potem sem šel k Francu Terbutu, ki dela v urarski delavnici. »Čelada si spodomim, kadar se peljem na daljšo pot,« mi je rekel. »Samo Krajnc in Veseljak imata v Ptujju čelade. Sposojam si jo, ker človek nikoli ne ve, kaj ga čaka na cesti. Lahko se še tako zaneseš na svojo previd-

nost — prav nič se pomaga. Na cesti nisi sam. Ne bi rad obeležal z razbito glavo... Mogoče bom čelado v kratkem kupil...«

Podobno so mi odgovorili tudi drugi vozniki motornih koles. Nobeden ni rekel, da je čelada brez pomena, vsi so se strinjali s tem, da v več primerih lahko reši voznika smrti. Zato mi ni šlo v glavo, zakaj večina nima čelade.

Sekretar avto-moto društva v Ptujju Viktor Krajnc je bil navdušen nad mojim namenom, da nekaj napišem o tem problemu. »Ze dolgo razpravljamo v društvu o tem in čaš je da tudi javno spregovorimo,« mi je zadržil. »Naše mnenje je, da je treba nujno uzakoniti nošnjo zaščitnih sredstev za voznike motornih koles. Kakor morajo biti na vozilu zavora, luč, registrska tablica in v žepu voznika voziško dovoljenje, prav tako bi moral imeti tudi čelada in naočnice. Promet naglo narašča, naše ceste pa so še zmerom v slabem stanju. Kolikor vem, je v nekaterih državah nošnja čelade za voznike motornih koles obvezna. Mislim, da bi morali to storiti tudi pri nas. Soferska združenja bi morala javno povedati svoje

mnenje. Razen zaščitnih sredstev bi omenil še vprašanje izpitov iz osnovnih cestno prometnih predpisov za mopediste. Naše društvo bo iz lastne pobude priredilo takšen tečaj, ki pa ni obvezen. To ne bo pomagalo, dokler tudi ti izpiti ne bodo splošno obvezni...«

TRGOVSKA MREŽA IMA BESEDO

Na koncu sem se pozanimal še pri predsedniku delavskega sveta Veleblagovnice »Merkur« v Ptujju, če imajo na zalogi zaščitne čelade za motocikliste. »Ne, nimamo,« mi je odgovoril. »Zdi se, da jih prodajajo samo v Ljubljani. Tudi povpraševanja ni, drugače bi skušali nabaviti. Mislim pa, da bi bilo popolnoma prav, če bi čelade prodajali skupaj z motornimi kolesi.

Kar hvaležen sem deklici, ki me je navedla na problem, ki je bolj pereč, kot sem v začetku mislil. Napisal sem te vrstice v upanju, da se bodo oglašili tudi drugi. Gre za življenje ljudi in to ni majhna stvar. Noben administrativni ukrep ne bo preveč. **—mr**

RAZSTAVE PRIHAJAJO

MODERNA GALERIJA V BLIZNJ LIKOVNI SEZONI

Najpomembnejša letošnja likovna prireditve bo druga mednarodna grafična razstava, ki bo odprta od 18. junija v velikih dvoranah Moderne galerije. Stiri dni prej se bo sestala žirija, ki jo sestavljajo poleg dr. Zdenke Munkove, Božidarja Jakca še ugledni tuji umetnostni kritiki in teoretiki: G. Marchiori, Jean Bourret, G. v. Groschwitz, M. Porebski in W. Sandberg. Žirija za jugoslovanske avtorje, ki niso bili povabljeni, a so samoiniciativno poslali svoja dela, je bila sestavljena iz domačih umetnostnih strokovnjakov Stojana Čelica, Miograda Protića, dr. Franca Steleta ter dr. Zdenke Munkove in Božidarja Jakca, ki sta predstavljala povezavo s centralno žirijo. Povabljenih in od domače žirije izbranih avtorjev bo skupno 28.

Letošnja druga mednarodna grafična razstava bo precej obširnejša od prve, saj bo na njej sodelovalo 29 držav in Ecole de Paris z 245 avtorji. Kljub temu, da je letos skrčen obseg kolekcije posameznega razstavljalca na največ tri dela, bo na razstavi še vedno preko 650 grafičnih listov. Ob tej priložnosti bo izdal sekretariat za organizacijo mednarodnih grafičnih razstav v Ljubljani obširen katalog, ki bo nadaljeval tradicijo prvega. Vendar bo katalog mnogo obširnejši od prvega, vseboval bo okrog 30 celostranskih črno-belih reprodukcij in preko sto malih. Na ovitku bo za razliko od prvega barvna reprodukcija Chagallove grafike.

O razstavi velja poudariti, da si je pridobila v svetu že dokajšnje sloves. Za primer naj navedemo, da so si Združene države Amerike že vnaprej zagotovile zbirko vseh jugoslovanskih razstavljalcev s te razstave za turnejo po Ameriki. Po našem vzoru so organizirali tudi Japonci podoben biennale, na katerem bodo letos sodelovali tudi Jugoslovani Debenjak, Mihelič, Restek, Karanović ter Tržčan Spacal. Razstava bo odprta od 18. junija do verjetno 9. septembra. Ker pa bo okrog 20. septembra

neški mestni galeriji Bevilacqua - Lamassa. Moderna galerija bo zamenjala za to zbirko, ki bo morda že letos razstavljena v Ljubljani, izbor slovenske grafike, slikarstva in kiparstva, ki ga bomo razstavili prihodnje leto v Benetkah. V načrtu je še več podobnih medmestnih zamenjav, ki bodo brez dvoma poživile likovno zanimanje.

Na svetovni razstavi v Bruxellesu bo v paviljonu, določenem za umetnostne razstave, sodelovalo tudi 9 slikarjev, okrog 9 kiparjev in 3 grafiki iz Jugoslavije. Kolekcijo bo še naknadno določila umetniška žirija, ki bo dela prebrala. Tako se bo naša umetnost afirmirala tudi na tem pomembnem poprišču, ki sicer še nima tradicije, a je zaradi svojega posebnega značaja trenutno v središču pozornosti vsega sveta.

Moderna galerija v Ljubljani se pogaja z lastnikom znamenite umetniške zbirke Pavlom Beljanskim za morebitno razstavo izbora iz te zbirke, ki bi bila verjetno v pozni jeseni odprta v Ljubljani. Gre za okrog 150 najboljših del srbskega slikarstva iz dobe med obema vojnima. Med tem ko je zamenjava sodobnega

manjša razstava izbora nekaterih kvalitetnejših Jakopičevih oljnih podob. Na ta način se bodo lahko udeleženci bienniala in obiskovalci spoznali z deli »očeta slovenskega slikarstva« in s tem z začetki tradicije Slovenske moderne umetnosti.

V prihodnjem letu bo pripravil razstavo svojih grafik in risb, ki so nastale v koncentracijskem taborišču Dachau slovenski slikar Zoran Mušič, ki živi v Franciji in Italiji. Pozneje lahko upamo še na večjo razstavo njegovih oljnih podob, ki jo bo pripravila Moderna galerija skupno z nekaterimi večjimi evropskimi in ameriški muzeji. Posebej za našo priložnost pa bodo razstavo dopolnili tudi z nekaterimi deli iz predvojnega Mušičevega opusa.

V letošnjem oktobru bo pripravil razstavo slovenski slikar in grafik France Mihelič v Moderni galeriji. Njegova grafika, polna fantastičnih in baladnihi motivov bo zaradi svojega modernega izraza prvič v celoti pokazala ustvarjanje tega, po vojni dokončno dozorelega umetnika.

Razstava slik Moše Pljada, ki je do nedavnega vzbujala v Beo-

Jugoslovansko grafiko bo poleg enajstih slovenskih umetnikov zastopalo na bližnji II. mednarodni grafični razstavi v Ljubljani še 10 hrvaških in 7 srbskih grafičkov. Tako srbska kakor hrvaška grafika sta se v zadnjem času močno razmahnila, priče in dokumenti tega vzpona pa bodo prav dela, ki so jih srbski in hrvaški grafiki poslali na ljubljanski grafični biennale. Na sliki: Marijan Detoni - »Bell konj«

Kmet in pisateli v borbi s časom

ROMAN MANICE LOBNIK »GORNIKI IN ČAS«

Da ne bo nesporazumov: gre za prvo knjigo mlade pisateljice, ki se doslej ni mnogo kazala po naših literarnih revijah. Torej za literarni prevenc, ki naj pokaže, kakšen avtor ga je napisal, kaj obeta in kaj hoče s svojim nastopom. Pravzaprav niti ne toliko, gre za prvo srečanje in za vtis, ki ga tako srečanje napravi in zapusti. Mimogrede pa še to: kakršneoli neugodne občutke ob tem spoznavanju bo mogoče najbrž že letos popraviti, trdit ali spreminiti ob pisateljičinem drugem tekstu, romanu »Rosa na majčevini«, ki ga objublja izdani mariborska založba Obzorja. Ta dva podatka pa sta lahko vsaj dovolj, da nas utrdita v prepriča-

spodarstev, boj starega in novega na vasi. Tendence: staro mora podleči, rešitev in perspektiva je v zadrugi. S takim optimističnim vidikom se roman o Gornikih zaključuje. Kako je pravzaprav to zadržano perspektivo in optimističnim koncem, bo govora kasneje, za zdaj kaže zapisati samo ugotovitev, da je ta kmečka tematika med povojnimi slovenskimi proznimi teksti bila dokaj redka, da se je pisateljica pogumno lotila, da pa kakor njenim junakom Gornikom, tudi njej ni čas prizanesel: kmet in zadrugi so krenili precej drugo pot. Tako je roman za časom in njegovimi dogodki in prikazuje izsek iz kmečkega življe-

nega malih in velikih dram, samo del resnice, za polno podobo ji je zmanjkalo sape in moči.

O srednja oseba romana »Gorniki in čas« Naca Gornik je v knjigi najbolje podan, slikan z iskreno prizadetostjo, razumevanjem in poznavanjem. Na njem je sicer na prvi pogled opaziti dokaj črt podobnih kmečkih ljudi, kot jih poznamo iz obilne slovenske literature o kmečkem življenju, a vendar je avtorica našla zanj tudi povsem svoje, sodobne poteze. Ta lik ji je daleč najbolj uspel, verjetno prav zaradi dejstva, da je izmed vseh najbolj star, najmanj dostopen za porajajoče se novo. Njegova drama, za katero je mestoma avtorica našla res lepe in prave besede, je v romanu tisto najboljšo in najdragocenejšo. Slabše je naletela pisateljica pri opisovanju Gornikovih otrok, ki odhajajo po vrsti od hiše v mesto, v tovarne ali na ljudski odbor. Vsi so razen Mime skicirani dokaj površno, epizodno, kljub temu, da pravi s svojim odhajanjem z grunta pritrtajo očeta do odločitve za zadrugo, da bi moralo prav ob njih živeti tisto novo na vasi, da bi morali biti prav oni ono nasprotje očetu in njegovi miselnosti. Tako Naca Gornik v romanu nima prave protigrle ne protigralcev. Njegova odločitev za zadrugo je samo posledica spoznanja, da drugače grunt propada, ker ni delavcev, je torej ekonomska prisila. Zato je končna optimistična poanta neprepričljiva, neverjetna in nelogična. Tolkko o koncu.

Ne glede na nekatere očitke na račun pisanja Manice Lobnikove - morda vsega tega ne bi bilo all prav gotovo ne v toliki meri, če bi se zadovoljila namesto z romanom o Gornikih in času z novelo o Naci Gorniku - pa je njena prva knjiga vsekar občljuba. Njeno pisanje, ki se za zdaj suče še vse preveč v kolektivni slovenskega kmečkega realizma, bo z večjim poslušom za notranje življenje ljudi in za stilne lepote samo še pridobilo.

T. Pavček

Dva koncerta mladih v Trbovljah

Lani je Trbovlje praznovalo svoj občinski praznik s simfoničnim koncertom, letos je po slavnostni občinski seji z junija poskrbela za koncert Glasbena šola z izbranim programom. Skrinar Ida je zaigrala Mozartovo Fantazijo za klavir, Marjan Korosec je izvajal variacije za trobento, sopranistka Jank Vera pa je zapela »Češnjav cvet« Rada Simonitija in arijo Sileba iz Gounodovega Fausta. Orkester Glasbena šole je zaigral Mozartovo Simfonijo za godala in klavir (solist Skrinar Ida). Sedle so tri skladbe Albina Weingerla: Fantazija za trobento in veliki mladinski orkester (solist Kralj Viktor). Dve skladbi za klavir in orkester (solist Goll Marjetka) in tri skladbe za četrtinsko violino in veliki mladinski orkester (solist Jurček Drnovšek). Orkester je nastopal in vodil prof. Albin Weingerl.

V drugem delu je zapel Mladinski zbor Pahorjevo: Zapoj zdaj srce partizansko, Miheličevce: Pomlad, Simonitjevo: Lastovki v slovo (solist Sarah Alma in Pišek Edi) in dve Weingerlovi: Priška in Srečno, očka, srečno.

V okviru občinskega praznika je nastopil Mladinski zbor pod vodstvom prof. Albina Weingerla s svojim tretjim samostojnim koncertom. Mlad pevec so zapeli tehnično brezhibno, intonirano čisto in sigurno 20 pesmi. Na sporedu so bila dela Miheliča, Jdbsta, Pribošiča, Adamčiča, Cvetiča, Pešiča, Svare, Arniča, Simonitija, Tomca in Weingerla.

Mladinski pevski zbor v Trbovljah z dirigentom prof. Albinom Weingerlom.

Karel Zelenko: Kurenti

svetovni kongres likovnih umetnikov v Dubrovniku, ki bo privabil velik del svetovne umetnostne elite, bo zato morda podaljšana.

Letos je bila postavljena druga bienalska prireditve italijanske grafike, ki je še odprta v be-

slikarstva med našimi republikami precej živahna, pa bi nam ta razstava posredovala izčrpen prezej najboljših dosežkov srbskega slikarstva polpretekle dobe.

Ob otvoritvi druge mednarodne grafične razstave v Ljubljani bo tudi v Jakopičevem paviljonu

gradu nedeljeno zanimanje številnih obiskovalcev, bo letošnje jesen prenesena tudi v ljubljansko Moderno galerijo. Tako bo imelo tudi slovensko likovno občinstvo priložnost spoznati umetniško delo pokojnega predsednika Ljudske skupščine od prvih začetkov za do zadnjih del.

Jugoslovanska KRONIKA

ETIMOLOŠKI SLOVAR HRVATSKEGA ALI SRBSKEGA JEZIKA

Akademik dr. Petar Skok je tik pred svojo smrtjo dokončal svoje življenjsko delo, Etimološki slovar hrvatskega ali srbskega jezika. Gre za prvi podoben slovar pri nas. Izdala ga bo v kratkem Jugoslovanska akademija v Zagrebu. Prva dva zvezka bi bila morala iti v tisk že lani. Zaradi avtorjeve smrti je bila imenovana posebna komisija, ki bo pripravila dokončno redakcijo tega pomembnega znanstvenega dela. Skokov slovar namreč ne bo samo etimološki, ampak hkrati tudi pravopisni.

RACIONALISTIČNA FILOZOFIJA

Matica hrvatska je pred kratkim izdala četrto knjigo svoje filozofske hrestomatije. V njej je Milan Kangrga obdelal racionalistično filozofijo. Upošteval in razčlenil je delo treh filozofskih osebnosti 17. stoletja, Descartesa, Spinoze in Leibniza. Razen zgoščenih študij o omenjenih treh filozofih je v knjigi tudi nekaj prevodov najznačilnejših njihovih del.

PROTICEVI »SODOBNIKI«

Nekako pol leta je že, kar je v Beogradu izšla zelo pomembna knjiga s področja likovne zgodovine, delo aktivnega slikarja in umetnostnega kritika Miograda Protića, ki mu je pisec dal naslov »Savremenici«. V njej je mladi avtor, ki je hkrati najresnejši srbski sedanji likovni kritik, prikazal sodobno srbsko likovno ustvarjanje. Zlasti sta se mu posrečila portreta slikarjev Petra Lubarda in Pedje Milosavljevića. Knjiga je bogato ilustrirana, izšla je pa pri »Nolit«. V celoti je v delu govora o sedemnajstih srbskih likovnih umetnikih. Protić sedaj pripravlja drugi zvezek »Sodobnikov«, vmes ima pa namen tiskati še knjigo teoretičnih likovnih esejev pod naslovom »Slika in smisel«.

ne znake, nekakšne zaščitne znamke za svoje izdelke. Znanost, ki posebej raziskuje ta vodna znamenja na papirju, je stara komaj kakih sto let in se imenuje filigranologija. Pred kratkim je Jugoslovanska akademija v Zagrebu izdala obsežno delo v dveh zvezkih »Vodeni znakovi«, katerega avtorja sta Vladimir Mošin in Seid Trajlić. S področja te znanstvene panoge sta posebej znana v svetovnem merilu Zenevčan Briquet in Rus Lihacsev. Hrvatska raziskovalca sta imela posebno nalogo. Raziskala sta vse naše javne in zasebne arhive in zbrala 7271 vodnih znakov iz 13. in 14. stoletja in jih objavila na 852 tabelah. Uporabila sta tudi Briquetovo ostalino. Delala sta sedem let. Uvodni tekst je pisan v srbohrvaščini in francoščini, indeks pa v petih svetovnih jezikih. Za to sicer specialno delo naših dveh znanstvenikov vlada veliko zanimanje po vsem svetu.

T. P.

LUIGI SALVINI UMRL

Luigi Salvini, znani prevajalec slovenske poezije in prijatelj naše književnosti, je 5. junija umrl v Rimu za rakom na pljučih, star še ne 50 let. Za slovensko se je začel zanimati leta 1937 in takrat je že znal toliko našega jezika, da je bral našo poezijo in Prijateljeve eseje. Začel je v italijanskih revijah pisati o slovenski literaturi, priobčil med drugim tudi daljšo študijo o Otonu Zupančiču, čigar delo je zelo cenil, in izdal pred vojno pri Akademski založbi zbirko prevodov iz slovenske poezije »Liriche slovene moderne«. Pred 5 leti je pri rimskem založniku Colombu izdal zbirko »Sempreverde e rosmarino«, antologijo slovenske poezije z obsežnim splošnim uvodom, kjer lepo govori o Slovencih in o tisočletnem boju našega naroda za obstoj in za svobodo. Omenjeno zbirko so v Italiji zelo dobro sprejeli. Smrt dr. Salvinija pomeni zato za slovensko književnost nemajhno izgubo, saj smo izgubili z njim zvestega ljubitelja in propagandista naše umetnosti v Italiji.

OB ZAKLJUČKU SEZONI

Dvajset tisoč gledalcev jeseniškega gledališča

Ko zaključuje jeseniško mestno gledališko letošnji gledališki sezoni, nam bežen pregled sezone potrjuje uspešno delovanje gledališča, tehnike in upraviteljskega kadra. Viden je napredek napredek napredek gledališča, ki je bilo konec lanske letošnje sezone skoraj obsojeno na smrt. Z ljubeznijo do gledališke dejavnosti in z idealizmom posameznih članov je gledališče nastudiralo devet premier in uprizorilo preko osemdeset predstav, med njimi petnajst na gostovanjih v občini in izven nje. Vse predstave si je ogledalo okrog 20.000 gledalcev, ali blizu 280 eno predstav. Kar je lep napredek nasproti prejšnjim sezonam. Gledališče je kljub skromnemu proračunu v letošnji sezoni svoje poslanstvo izpolnilo. Načrti gostovanj pa so celo presežili. Gostovali so na Javorniku, na Dovjem, v Kranjski gori, v Kranju, v Kamniku in v Novi Gorici. Petnajst predstav na gostovanjih, kjer se vsi nastopajočji odpovedo pripadajočemu honorarju, je nov dokaz poštovitosti članov jeseniškega gledališke kolektiva, ki se v sezoni izkazoval z izpolnitvijo in tudi v kvaliteti nastopov. Viden je napredek napredek napredek gledališki publiki. Njen krog se ozi in ne zajema niti tistih, ki bi bili moralno obvezni dati gledališču priznanje s posejanjem predstav. Ta padeč pa je gledališče izravnilo in celo dvignilo nad lanske številne obiskev z gostovanji. Prv ta uspeh da mladiki,

da bi tudi v bodočih sezonah delovalo gledališče na isti način in gostovalo po možnosti v krajih bohinjske in gornje savske doline. Naravno bi tako delovanje gledališča, ki bi postalo hkrati potovalno gledališče, zahtevalo povznanje proračuna.

Novo priznanje zasluži Mestno gledališče na Jesenicah tudi za ustanovitev simfoničnega orkestra, ki redno deluje in se je že povzpela na raven, ki je gledališču, Jesenicam in vsej Gorenjski v čast. Ustanovitev simfoničnega orkestra v sklopu gledališča se je izkazala kot koristna, saj je povzela gledališki kolektiv, gledališki publiki priključila še koncertno in nečrtno vzgaja glasbeni kader ter glasbeno publiko.

Okvirni repertoar bodoče sezone Mestnega gledališča na Jesenicah predvideva deset premier, zlasti del, ki bodo občinstvu blizu. Predvidena je tudi ena opereta, medtem ko ima simfonični orkester v programu tudi za bodočo sezono dva koncerta. Z bodočim repertoarjem se bo jeseniško gledališče še bolj uveljavilo na podeželu, zato je pričakovati razumevanja pristojnih organov pri sestavi bodočega proračuna. Mestno gledališče na Jesenicah presega okvir svojega sedeža in dobiva vse bolj značaj potujočega gledališča, kar je za razvoj gledališke dejavnosti na podežlju nujno potrebno.

Najbolj pravična rešitev

Doslej je bilo v navadi, da je vedno zvezni kapetan morda z majhnim krogom svetovalcev odločal, kdo bo oblekel dres državne kegljaške reprezentance. Pokazalo se je, da včasih pravičnost ni bilo zadoščeno in so iz vrst reprezentance izpadli igralci, ki tega niso zaslužili. Se dobro se spominjamo prvega svetovnega prvenstva v Beogradu, ko je iz državne reprezentance iz nerazumljivih vzrokov izpadel Likovnik, eden izmed naših takrat najboljših tekmovalcev, na drugem svetovnem prvenstvu pa Starič, ki je bil prav takrat med najboljšimi. Zato se je na zadnji skupščini Zveze kegljaških športov naglasi tehnika na stran tistih, ki so zagovarjali način izbiriških tekem za sestavo državne reprezentance. Dejali so, da naj medsebojna srečanja kandidatov odločajo, kdo je boljši. In boljši naj obleče dres z državnim grbom ne glede na to, kdo in od kje je. Enostavna in najbolj pravična rešitev!

no določil člane državne reprezentance. Tretji nastop je bil v Zagrebu. Vsa bojazen je bila odložena. Kandidati Slovenije so se v zadnjem nastopu prav tako dobro uveljavili kot v prvem. Spet so zavzeli mesta pri vrhu in končni rezultat tega je bil, da bo na svetovnem prvenstvu sodelovalo pet tekmovalcev in štiri tekmovalke iz Slovenije. Le-ti so: Stržaj, Starc, Martelanc, Likovnik in Grom ter Erjavčeva, Smrjavčeva, Novakova in Čadeževa. Res, izreden uspeh!

Za pojasnilo naj navedemo, da so do zdaj prevladovali v državni reprezentanci tekmovalci in tekmovalke iz Hrvatske. Prav zaradi tega je bil tokrat ključ za zvezne izbirne tekme tak, da je bilo največ kandidotov iz Hrvatske, in sicer: osem moških in šest žensk. Od teh pa so se v državno reprezentanco uvrstili: Pogelšek in Smoljanovič ter Buličeva, Pipiničeva in Asičeva. Slovenijo pa je na izbirnih tekmah zastopalo šest moških in štiri ženske in razen Štefeta so se v državno reprezentanco uvrstili vsi!

Uspeh na teh izbirnih tekmah je vsekakor odraz izrednega napredka kegljanja v Sloveniji. O tem nam pričajo doseženi rezultati v Kranju, Ljubljani in Zagrebu, saj je bil na vseh treh nastopih pri moških vedno najboljši tekmovalac iz Slovenije, in sicer: v Kranju Stržaj z rezultatom 968 kegljev, v Ljubljani Starc z 927 kegljev in v Zagrebu Likovnik 920 kegljev. Z uspehom Stržaja v Kranju je ostal v Sloveniji tudi zadnji državni rekord za člane in članice.

Zdaj nam preostane še svetovno prvenstvo. Naše reprezentante čaka težka naloga. Medtem ko so moški v izredno dobri formi in lahko pričakujemo od njih na svetovnem prvenstvu najvišje mesto, pa bodo ženske imele precej težjo nalogo, saj tokrat ne dosejajo tako dobrih rezultatov, kot so jih pred minulimi svetovnimi prvenstvi. Skupnega logorovanja vseh reprezentantov pred prvenstvom letos verjetno ne bo zaradi pomanjkanja sredstev, kar pa vsekakor ne bo vplivalo na priprave posameznikov. Le-ti se bodo verjetno zbrali dva dni pred odhodom na svetovno prvenstvo, njim pa se bo priključila še ekipa funkcionarjev (okrog sedem članov vodstva), med katerimi pa za čudo ne bo nobenega iz Slovenije, pa čeprav bo v reprezentanci največ tekmovalcev in tekmovalk prav iz Slovenije.

E. Glavič

Stane Pogelšek

so se zbrali najboljši kegljači iz vse države, na prejem nastopu v okviru izbirnih tekem za sestavo obeh reprezentanc, ki nas bosta

KONCNI VRSTNI RED IZBIRNIH TEKEM

Moški: Pogelšek (H) 2701, Stržaj (S) 2638, Starc (S) 2636, Martelanc (S) 2621, Likovnik (S) 2613, Smoljanovič (H) 2583, Grom (S) 2573, itd.
Ženske: Bulič (H) 1253, Erjavc (S) 1178, Smrjavc (S) 1176, Pipinič (H) 1161, Asič (H) 1159, Novak (S) 1149, Čadež (S) 1138 itd.

zastopali na svetovnem prvenstvu v kegljanju na Dunaju od 10. do 15. julija.

Ze prvi dan teh izbirnih tekem je prinesel velik uspeh tekmovalcem in tekmoalkam iz Slovenije. Skoraj vsi so zavzeli mesta pri vrhu. Najboljši pa je bil mladi Ljutomerčan Stržaj z doslej najboljšim rezultatom na svetu. Sledil je drugi nastop, in sicer v Ljubljani. Tokrat slovenski tekmovalci in tekmovalke (razen Starca in Erjavčeve) niso več dosegli takih rezultatov. Z bojaznijo smo pričakovali tretji, zadnji nastop, ki naj bi dokonč-

Borbe najboljših na svetu

KOMENTAR O NEPOZABNIH DOGODKIH NA TAŠMAJ DANU

Cehinje, Bolgarke, Poljakinje, prve boljše od drugih — Sodniki nad povprečjem

Zivljenje v pionirskem mestu v mnogem pojasnjuje dogodke na najtežjih košarkarskem stadionu pri nas. Medtem ko večina kandidatinj za prvo mesto zgodaj zjutraj trenira, zvečer pa zaklene vrata za seboj skoraj tako zgodaj kot moška reprezentanca Jugoslavije (ob 22.30), pa si nekatera, predvsem Francozinje ob zvočnih rock-and-rollah krajšajo čas med zelo uspešnimi srečanji. Ni dvoma, da imajo naj-

boljše — toda je za nianso, kajti tako popolne igranke (cele igralke) kot je Olesciwicz (Poljaka) zlepa ne vidimo. V državnem dresu je nastopila 103-krat. Kolikokrat je metala nad glavo iz daljave 8 metrov, vodila in gradila igre svoje vrste, ki je z zmago nad CSR dosegla svoj največji uspeh? Ali bomo lahko pozabili Glovevo in Džambasovo, obe majhni, toda hitri kot sprinterki svetovnega glasu z nezaprtejšim strelom

Na prvo mesto bi postavili Cehinje, zaradi najbolj kolosnega in načrtno izdelanega napada, ki deluje brezhibno. Zanje ni težava ustvariti ugodno pozicijo za strel. Edu-ka pomanjkljivost je slaba menjava za Kubalkovo.

Bolgarke, ki je za las prevagajo nad Poljakinjami, predvsem zaradi izrednega temperamenta. Hitri dribling, nagel zastoj, hitri, bliskovit prodor in nenehni šopi skokov pod kožo so elementi njihove igre. Vendar jim včasih primanjkuje prostora zaradi nenacrtne gibanja.

Poljakinje so presenečenje turnirja. Izvrstna kombinacija nekaj izrednih igralk z mnogi izkušenjmi. Dokaj visoke, z zelo raznovrstno igro lahko ogrozijo tudi najboljšo Francozinjo so kljub težavnosti na četrtem mestu. Temeljito izkoriščajo svoje znanje. Najmočnejši orajji sta jim inteligentna igra in izkušenost. Igrajo bolje kot kdaj koli prej.

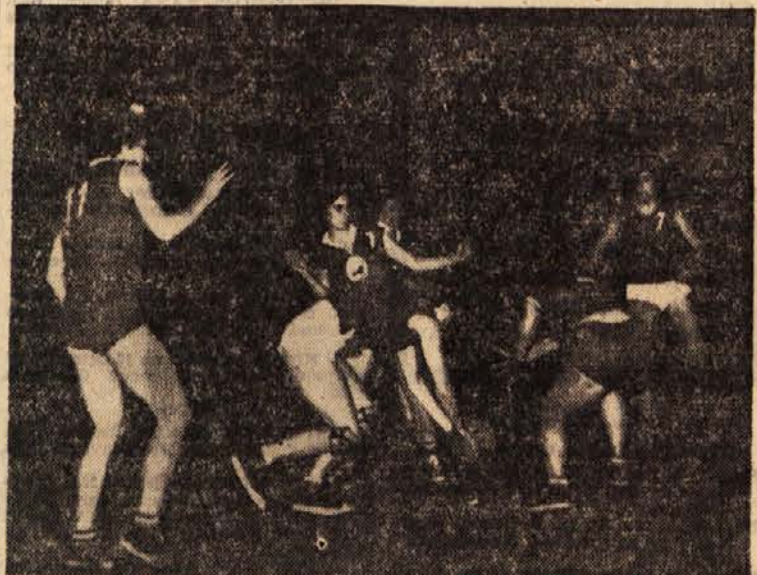
O naših smo zapisali dovolj. Še enkrat: razočarani smo.

Ne bi bilo prav, če bi v tej košarkarski galeriji zapostavili sodnike. Stefanovič je naravnost genialen. Niti najdrobnjša napaka mu ne more uiti. Pri vsem tem pa ne prekinje igre. Strmeli smo nad vigranostjo poljsko-madžarskega sodniškega para. Kot eden sta brez najmanjšega nesoglasja vedno sočasno ustavila igro. Torej, tudi na najbolj problematičnem področju izvrstno!

Povprečni obisk je okoli 5000 gledalcev, kar je za borni uspeh naših tekmovalk zelo dobro.

V četrtek je prost dan. Tekmovalke so ga izkoristile za izlet z jugoslovanske moške reprezentacije z ladjo po Donavi. Za konec še krajša analiza pred odločnim petkovim nadaljevanjem. Prav lahko se zgodi, da bo proti pričakovanju razlika v koših odločila o prvaku tekmovalja za Jugoslovanski pokal.

BORIS KRISTANČIČ

Najbolj izenačene nasprotice so Francozinje in Jugoslovanke, ki se potegujejo za četrto mesto.

več pristaev, saj so res košarkarice. Moška pripraviljenost, atletska konstitucija, igra, ki se skoraj ne razlikuje od nastopov najboljših moških vrst, pa so odlike Cehinj, Bolgarke in Poljakinj, ki vedno bolj silijo občinatvo k navdušenemu odobravanju. Zares, prav lahko verjemo komentatorju pariskega L'Equipe, ki je zapisal o močnatih strikolorok tole: »Srečali se bomo z igralkami med katerimi je Voljoval najboljši center, ki smo ga videli v Parizu. Ne smemo pa pozabiti, da smo med ostalimi videli tudi Harlem.«

Tudi to je premalo, da bi opisali dogodke prvih dni na tašmajdanskem stadionu. Videli smo revijo, ki zasluži celo večje izdatke kot 2.700.000 dinarjev, kolikor znašajo stroški za ta lep tradicionalni turnir.

Zlepa nam ne bosta ušli iz spominja tekmi Poljaka-CSR in Bolgarja-CSR. Do zadnjega hipa napeti, od prvega sodniškega zvižga vrhunski, lep vse osem-krat deset minut: brez napak v podajah, s korektno obrambo, skoki in vsem, kar daje osoncu košariki, ki običajno ne gledamo, ampak le beremo o njej. Napadi so bili vsi izdelani do potankosti, prepleteni z meti iz daljave, prodori in kombinacijami. Taktične zamisli so bile koliko vrzane in nepoustvarljive v izvajanju. Osebnih meti so redno presegali povprečni odstotek naše zvezne lige. Šorbenost in poirtvovalnost sta pritrinili zadnji pečet, ki je potrdil, da prisostvujejo borbam najboljših na svetu.

Kubalkova, češki center, rekordur na svojem mestu v streljanju, igralka, ki brez vsake nerazve in pretirane naglice zalgrá najmanj pričakovane akcije, sodi med naj-

in nezadržnim prodorom. To je le nekaj imen iz galerije desetih igralk, ki so spoznale tudi največje skrivnosti košarke. Od mađarskih tekmovalk smo pričakovali več, zato, ker smo se nadejali stare zasedbe. Prišlo pa so mlade igralkice, večinom debutantke.

Na splošno, brez ozira na končno razvrstitev, bi lahko približno takole karakterizirali nastopajoče vrste.

KOŠARKARSKI POKAL JUGOSLAVIJE

Beograd, 7. junija. — Včeraj so imeli košarkarice, ki sodelujejo v tekmovalju za Jugoslovanski pokal, dan odmora, danes pa so nadaljevala s tekmovaljem. V prvem večernem srečanju sta igrali CSR in Francija, potem pa še Mađarska in Poljska ter Jugoslavija in Bolgarija. V sredo zvečer so se srečanja končala takole: Bolgarija je premagala Mađarsko s 75:44 (44:17), Francija Jugoslavijo z 48:38 (17:20), Poljska pa CSR s 80:57 (30:37).

CSR : Francija 49:36

AKADEMIJA VIŠJE SOLE ZA TELESNO VZGOJO

Sproščeno in sodobno

V četrtek zvečer je množica gledalcev napolnila letno telovadnico na Taboru. Višja šola za telesno vzgojo, ki tu domuje, je ta večer v okviru I. slovenskega festivala telesne kulture in hkrati ob zaključku šolskega leta predredila akademijo z bogatim sporedom. Številni ljubljani, ki so s svojim obiskom pokazali zanimanje in simpatije do tega zavoda, niso bili razočarani, nasprotno, videli so nekaj, česar niso pričakovali.

Po govoru direktorja Stepišnika, ki je v kratkem orisal pomen in delo te šole, je na telovadišče prišla skupina postavni fantov in deklet. V sproščeni gimnasti so najprej pokazali svoje delo z vadbenih ur, nato pa so s prosto vajo, polno skladnosti in živahnosti želi priznanje vsega občinstva. V drugi točki sponesta sta dve vrsti slušateljev pod vodstvom Mirota Longyke, pokazali svoje bogato znanje na drogu in bradlji. Vratolomno izvajanje vele-

točev, stoji in drugih težkih prvin jim ni delalo prav nobenih težav.

Za njim je ženska vrsta nazorno demonstrirala učen postopek talne telovadbe, nato pa so gojenci pokazali svoje atletske sposobnosti v skoku v višino. Človek kar ne veruje, ali je to tolikina izurjenost ali pa pravcata zakladnica talentov, saj so vsi, razen enega, preskočili višino 165 cm. Vrženec sminjega sponesta sta bili talna telovadba in akrobatika. Štoje, premeti, levi skoki, salto naprej in nazaj, ljudem je zastajal diš ob drznem početju teh fantov. Ta točka vsekakor zasluži svoje mesto na gimnastični. In potem smo gledali košariko, pa hitri in tehnično izveden tek čez zapreke, skratka, vsaka točka je prikazala nekaj novega in zanimivega, naprejo osnove, potem pa vsa pot do težkih prvin. Svojevrsten ušitek pa je bila zaključna točka, vaje Jelice Vazariove, ki jo je izvajalo šeststo črno običajnih slušateljic z belimi kiti. Vaja je bila izvajana učinkovito in skladno, polna sproščene ritmike in harmoničnih gibov.

Akademija slušateljev Višje šole za telesno vzgojo, ki je bila akademija samo po imenu, je odlično prikazala sodobno in sistematično telesnovzgojno delo. V nobeni točki sponesta nismo zapazili poleg formalizma in neravnih točih vaj, pač pa na sprotno, vaje polne sproščeno in v se nekaj: vsestranost. Gojenci odlično obvladajo prav vse panoge športa, kar jim daje spričevalo praktičnih telesnovzgojnih pedagoegov, ki bodo znali postopati z mladino in praktično prenašati na njo svoje bogato znanje.

Tof.
SPLIT, 7. junija. — 25 velikih regatnih križark, od tega 10 jugoslovanskih, 5 pa italijanskih, bo startalo 15. julija na transadrijski regati, ki bo na progi Koper-Rimini-Split, dolgi okoli 300 milje.

MOŽ V SIVEM

Sloan Wilson

Tom je dolgo strmel v sliko, nato pa je drhtečih rok odprl pismo. Slovnitnih napak ni bilo v njem, Marija ga je najbrž narekovala nekomu, ki zna angleško.

»Dradi Tom,« je pisala, »tega ne storim z veseljem, vendar mi nič drugega ne preostane. Sama ne potrebujem pomoči, toda tu je otrok. Karkoli boš storil za njega, bo človekoljubno delo. Sram me je, da ti pišem. Sicer pa sva se vedno razumela, zato vem, da boš razumel tudi to. Otroku potrebuje pomoči. Priden fant je, pa dobro se učí. Pošiljam ti sliko, ki jo je napravil Louis lansko poletje. Nikar ne misli, da ti hočem delati težave. Prepričana sem o tvoji dobroti.«

Pismo je bilo podpisano: Maria Laps.

»Cezar,« je nenadoma rekel Tom. »Ali mi daš malo časa, da bom razmislil o vsem tem?«

»Seveda, Tom,« ga je potolažil Cezar. »Saj ne gori voda. Nihče te ne bo silil, da bi storil nekaj, kar bi ti ne bilo všeč.«

»Kaj meni, koliko bi ji moral poslati?«

»Kolkor bi ji dal, njej bi prav prišlo.«

»Poročen sem. Mislim, da me razumeš. Moram počakati na primeren trenutek.«

Tisto popoldne je Toma strašno bolela glava. Zagrizel se je v delo in zamudil redni lokalni vlak, s katerim se je sicer vozil domov. Potem ko je nekaj časa čakal na naslednji vlak, je stopil v lekarno in pogoltnil dva aspirina. Ko je navsezadnje le prišel domov, ga je gledala Betsy zmedeno in vsa v skrbih.

»Tommy!« je rekla. »Kaj je s teboj? Videti si strašno utrujen.«

»Zelodec me boli. Gor bom šel. Takoj bi legel.«

»Ali naj pokličem zdravnika?« ga je vprašala.

»Ne, ne,« je trdno odmahnil z roko. »Mislim, da sem preveč pil.«

»Kako to?« ga je pogrājala. »Saj nisi otrok. Tom! Kadar preveč piješ, se mi vselej zardi, da živiva v dveh povsem različnih svetovih. Ali ti Hopkins dela skrbi?«

»Ne, ne,« s Hopkinsom je vse v redu. Ne grizem se zaradi dela. Kasneje ti bom vse razložil.«

»Prosim te, nikar ne pij več!«

»Betsy, ali se bova po glasovanju zaradi šole lahko pogovorila?«

»O čem pa?«

»Za sedaj ti ne morem reči. Če bi ti zdaj povedal, bi bila žalostna. Pa sva tako že oba dovolj slabo razpoložena!«

XXXIX

Bilo je strašno vroče. Tisti dan, ko so mesečni Južnega zaliva odločali o novem šolskem posloppju, je bil vever in sončen. Betsy in Tom sta zgodaj zajtrkovala, kmalu po kosilu pa sta se odpravljala na sestanek. Ko je bilo to opravljeno, je Tony Bugala veselo pritekel k njima: »Sedem sto dvainštirideset jih je glasovalo za novo šolsko

poslopje, štiri sto trinitirideset pa proti! Dobili smo!»

Ko sta se vrnila domov, se je Betsy lepo počesala in oblekla belo bluzo. Tom se ji je nasmehnul in se zadržno odločil, da ne bo imel pred njo nobene skrivnosti več. Zdaj je prišel tisti trenutek, je bil prepričan.

»Rad bi govoril s teboj,« ji je rekel.

»O čem pa?«

»Nekaj važnega se morava pogovoriti. Pojdiva gor v sobo!«

»Za kaj pa gre?«

»Ne za najine načrte.«

»Ali ne moreš malo počakati? Otroke bi prej uredila in jih spravila spat.«

»Počakal te bom v sobi.«

Cez kake četrt ure je Betsy stopila v sobo. Bila je blede, za trenutek se je zadelala Tomu kot desetletno dekletce. Videl je, da jo je preplašil. Potegnil jo je k sebi in rekel: »Nočem, da se bojiš.« Pa je tudi sam čutil, da njegove besede zvenijo nekam prazno.

»Zakaj si tako skrivnosten?«

»Ne vem, ali bi ti to smel ali moral povedati, vendar ne vidim drugega izhoda. Saj ne gre samo za denar. Ničesar nočem delati za tvojim hrptom.«

»Za mojim hrptom?«

»To je bilo že davno.« je plaho začel.

»Kaj je bilo?«

Nenadoma ga je zamikalo, da bi ji dal Marijino pismo in tisto sliko, pa je takoj spoznal, da bi bilo to kruto. Pomolčal je za trenutek, pa je videl, kako se je Betsy mučila, zato je brz povedal:

»Otrok je bil.«

»Otrok?«

»Med vojno. V Rimu.«

»Kakšen otrok?«

»Moj otrok.«

»Otroka imaš v Rimu?«

»Da, imam ga.«

Ničesar ni rekla. Imel je čuden občutek, da ji ni povedal ničesar. Zdelo se mu je, da še vedno sam nosi tisto skrivnost.

»Nisem vedel zagotovo,« je povedal. »Nisem vedel, kje je. Nisem vedel zanesljivo, dokler nisem prejel tega pisma.«

»Pisma?« je kratko vprašala, na pa ji ga je dal. Medtem ko ga je brala, je bila blede. Njen obraz mu ni ničesar povedal. Potem je vzela v roke sliko in jo dolgo gledala.

»Ali je to tista ženska?«

»Da, ona je.«

»Ali si jo imel rad?«

»Ne morem ti tega razložiti. Ti si ne moreš predstavljati, kaj vse se dogaja med vojno.«

»O tem se nisva nikoli pogovarjala.«

»Tega ne morem praviti. Ali hočeš, da ti pri-povedujem o grozotah?«

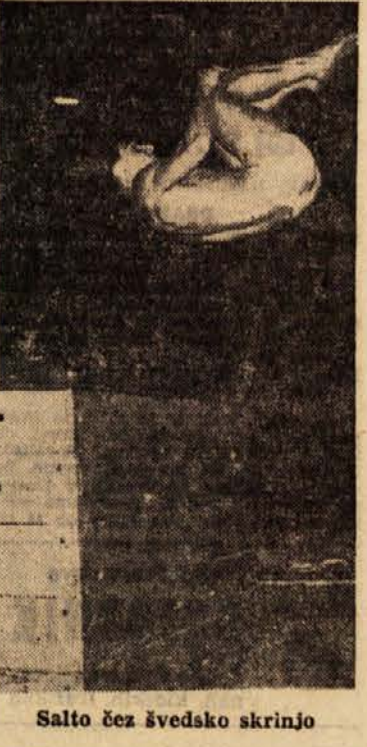
»In kaj boš storil?«

»Moram pomagati temu otroku,« je rekel. »Raz-mislil sem o vsem, pošiljal mu bom po sto do-larjev na mesec. Rad bi dobil tvoj pristanek.«

»Moj pristanek!« je naglo zvišala glas.

»Betsy, mar hočeš, da se opravičujem zaradi tega otroka? Med vojno se je zgodilo toliko vsega. Čudno bi bilo, če bi se moral opravičevati za vse. Ubil sem sedemnajst ljudi. Grla sem prerazil osemnajstletnemu Nemcu, ubil sem svojega najboljšega prijatelja Hanka Mahoneya, ker sem pregodal vrgel ročno granato. Ničesar se ne sramu-jem, strašno pa mi je ob misli, da imam otroka. — Kaj naj ti povem?«

»Vse,« je rekla, »vse mi moraš povedati. Saj ne moreš reči kar na lepem, da imaš v Italiji otroka, pa meni nič, tebi nič. Če mi tega ne poveš takoj, se bom mučila vse življenje. Kje si srečal dekla, ki je na slici?«

Salto čez švedsko skrinjo

DNEVNE NOVICE

Okrajni odbor ZROJ Ljubljana organizira za vse rezervne oficije...

ob 17 ozir. ob 19 zasledujejo radijske objave. Vodstvo Dramo...

32-020, in pol ure pred predstavo pri gledališki blaginji.

Vesti z Jesenic in okolice Zdravniško dežurno službo ima od 8. do 14. junija...

Ogled nasadov v Tivolju in Mestne vrtnarije bo v nedeljo, 9. junija.

OPERA Sobota, 8. junija ob 20: Čajkovski: »La-bodje jezero«.

Delavski oder v Ljubljani (dvorana Doma sindikatov, Miklošičeva 28).

KINO »UNION« Ameriški barvni vistavision film Nismo mi angeli

Rezervne oficije občine Bežigrad obveščamo, da bo v nedeljo, 16. junija, v Ribnici...

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaza

Male oglase, osmrtnice in zahvale za »LJUDSKO PRAVICO« sprejemajo vse pošte...

KINO »KOMUNA« Angleški film Madlena Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

»REKORD« minimalke - perfekten kroj! Ogled Križank. Jutri, v nedeljo, ob 11. uri dopoldne...

Sentjakobsko gledališče Ljubljana, Mestni dom

IZ PTUJA OKRAJNO GLEDALIŠČE - PTUJ

KINO »SLOGA« ameriški film »Go-spod 880«. Tednik: S Titom po Madedoniji.

Zabavišče Tivoli. Začetek obratovanja danes, v soboto, ob 15. ure dalje, jutri, v nedeljo, ob 13. ure dalje.

Sobota, 8. junija ob 20: I. Cankar: »Za narodov blago«.

IZ PTUJA OKRAJNO GLEDALIŠČE - PTUJ Sobota, 8. jun. ob 20: F. Roger: »Trije fantje in eno dekle«.

KINO »VIC« Nem-jugoski barvni film »Kruh in sol«.

Sminke »EVELINE« v 9 modernih svetlih barvah. Enakovredne najboljšim francoskim...

Sobota, 8. junija ob 20: O. Stuart: »Cudovite pustolovščine«.

IZ PTUJA OKRAJNO GLEDALIŠČE - PTUJ Sobota, 8. jun. ob 20: F. Roger: »Trije fantje in eno dekle«.

KINO »SOCIA« Italijanski barvni film »Odiseja«.

Vsaka drogerija, špećerija, zadruga - vsaka trgovina, ki prodaja milo za gospodinjstvo...

MESTNO LUTKOVO GLEDALIŠČE MARIONETE

IZ MURSKÉ SOBOTE »PARK« ameriški film »Tarzanova jeza«.

KINO »TRIGLAV« Ameriški film »Čudežni otrok«

Perkutol Za nego normalne ali malo mastne in občutljive kože polmastna hranilna PERKUTOL VÉLOUR krema.

MESTNO LUTKOVO GLEDALIŠČE MARIONETE

IZ MURSKÉ SOBOTE »PARK« ameriški film »Tarzanova jeza«.

KINO »SISKA« Italijanski film »Kruh, ljubezen in ljubosumje«

Pege vam zagotovo odstrani Pegesan krema. Odklanjajte v trgovinah nadomestila in zahtevajte originalni PEGESAN z rdečezlato etiketo.

MESTNO LUTKOVO GLEDALIŠČE MARIONETE

IZ MURSKÉ SOBOTE »PARK« ameriški film »Tarzanova jeza«.

KINO »SISKA« Italijanski film »Kruh, ljubezen in ljubosumje«

KONCERTI Violonistka Pina Carmirelli, ki se je pred kratkim vrnila s polletne turneje po Ameriki...

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 8. junija ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«.

MLINSKO PODJETJE CELJE razpisuje delovno mesto LABORANTA (-TKE) s takojšnjim nastopom službe.

ZBORNIK O DELAVSKEM SAMOUPRAVLJANJU Centralni odbor Zveze sindikatov Jugoslavije je s svojim dopisom števil. 1736 od 16. maja t. l. priporočil...

GLEDALIŠČA SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Sobota, 8. junija ob 20.30: Sofokles: »Kralj Oidipus«.

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 8. junija ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«.

VAŽNO OBVESTILO KUPCEM »TOBI« IZDELKOV V zadnjem času se dogaja, da posamezna trgovska podjetja...

ZALOŽNIŠKO PODJETJE »RAD« - Beograd Moše Piljade 14/VI, tekoči račun št. 10-KB-32-2-75.

Ljudsko revijo Prešernove družbe OBZORNIK dobite v vseh knjigar-nah, kioskih, trafikah

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 8. junija ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«.

VAŽNO OBVESTILO KUPCEM »TOBI« IZDELKOV V zadnjem času se dogaja, da posamezna trgovska podjetja...

LICITACIJA RUDNIKA LIGNITA VELENJE RUDNIK LIGNITA V VELENJU razpisuje

Vesti iz Maribora Dežurna lekarna: Sobota, 8. jun.: lekarna »Pri gradu«.

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 8. junija ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«.

VAŽNO OBVESTILO KUPCEM »TOBI« IZDELKOV V zadnjem času se dogaja, da posamezna trgovska podjetja...

LICITACIJA RUDNIKA LIGNITA VELENJE RUDNIK LIGNITA V VELENJU razpisuje

Vesti iz Maribora Dežurna lekarna: Sobota, 8. jun.: lekarna »Pri gradu«.

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 8. junija ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«.

VAŽNO OBVESTILO KUPCEM »TOBI« IZDELKOV V zadnjem času se dogaja, da posamezna trgovska podjetja...

LICITACIJA RUDNIKA LIGNITA VELENJE RUDNIK LIGNITA V VELENJU razpisuje

Vesti iz Maribora Dežurna lekarna: Sobota, 8. jun.: lekarna »Pri gradu«.

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 8. junija ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«.

VAŽNO OBVESTILO KUPCEM »TOBI« IZDELKOV V zadnjem času se dogaja, da posamezna trgovska podjetja...

LICITACIJA RUDNIKA LIGNITA VELENJE RUDNIK LIGNITA V VELENJU razpisuje

Vesti iz Maribora Dežurna lekarna: Sobota, 8. jun.: lekarna »Pri gradu«.

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 8. junija ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«.

VAŽNO OBVESTILO KUPCEM »TOBI« IZDELKOV V zadnjem času se dogaja, da posamezna trgovska podjetja...

LICITACIJA RUDNIKA LIGNITA VELENJE RUDNIK LIGNITA V VELENJU razpisuje

Vesti iz Maribora Dežurna lekarna: Sobota, 8. jun.: lekarna »Pri gradu«.

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 8. junija ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«.

VAŽNO OBVESTILO KUPCEM »TOBI« IZDELKOV V zadnjem času se dogaja, da posamezna trgovska podjetja...

LICITACIJA RUDNIKA LIGNITA VELENJE RUDNIK LIGNITA V VELENJU razpisuje

Vesti iz Maribora Dežurna lekarna: Sobota, 8. jun.: lekarna »Pri gradu«.

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 8. junija ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«.

VAŽNO OBVESTILO KUPCEM »TOBI« IZDELKOV V zadnjem času se dogaja, da posamezna trgovska podjetja...

LICITACIJA RUDNIKA LIGNITA VELENJE RUDNIK LIGNITA V VELENJU razpisuje

V Baški grapi nastaja rod tekstilcev

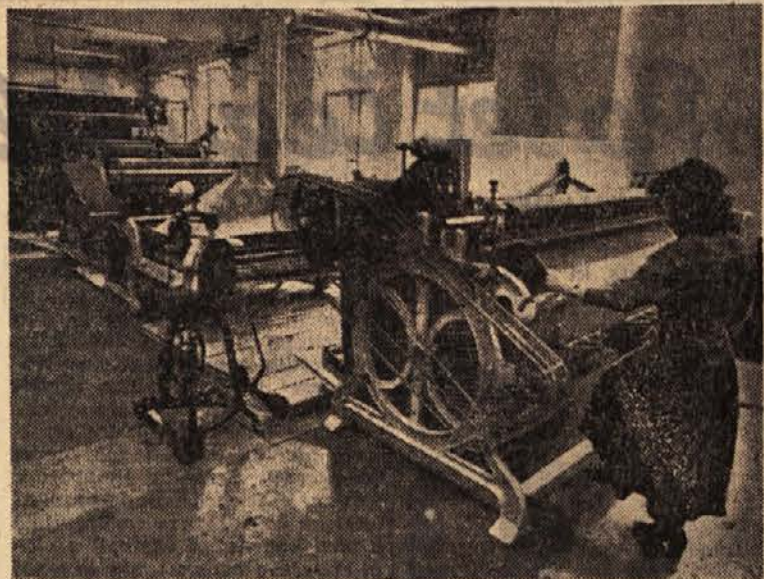
Oktobra lani je dala tovarna volnenih izdelkov »Bača« iz Podbrda prve metre volnenega blaga

pravili in usposobili za obratovanje. Tako so vsi stroji, ki stoji sedaj v tovarni, razen dekar-tirnega stroja, ki so ga uvozili, kupljeni v ostalih tekstilnih tovarnah države.

Lani 1. septembra je tovarna začela obratovati. Dvanajst vol-

jim danes nobena stvar ne spravi oči od dela. Vse delavke napeto gledajo v stroje in če se pojavi kakšna napaka, jo takoj odstranijo.

Omeniti moramo še to, da bi lahko tovarna v Podbrdu služila za zgled glede čistoče in

Del opemenjevalnic

Ko vas pripelje vlak skozi Bohinjski predor ali ko se iz Selške doline povzpnete čez Petrovo brdo na tolminsko stran, se znajdete v idilicnem Podbrdu. Na bivši italijansko-jugoslovanski meji so Italijani zgradili obilo vojašnic, kamor so namestili svoje močne obmejne čete.

Konec leta 1954 je padla zamisel, da bi v bivšem tolminskem okraju zgradili tovarno, ki bi zaposlila čimveč delovne sile teh pasivnih krajev. Odločili so se za tekstilno tovarno, ki je dobila svoje prostore v bivši vojašnici v Podbrdu. Zgradbe so bile, stanovanja tudi, delovne sile pa več kot dovolj. Železnica sama teče kar nad tovarno.

Dobili so kredite in začeli z adaptacijo bivših vojašnic. Obnem se je začel tudi lov za stroji. Prehodili in preiskali so vse tovarne volnenih izdelkov v

narskih strokovnjakov je prišlo od drugod, dočim so vsi ostali, 114 po številu, novinci domačini

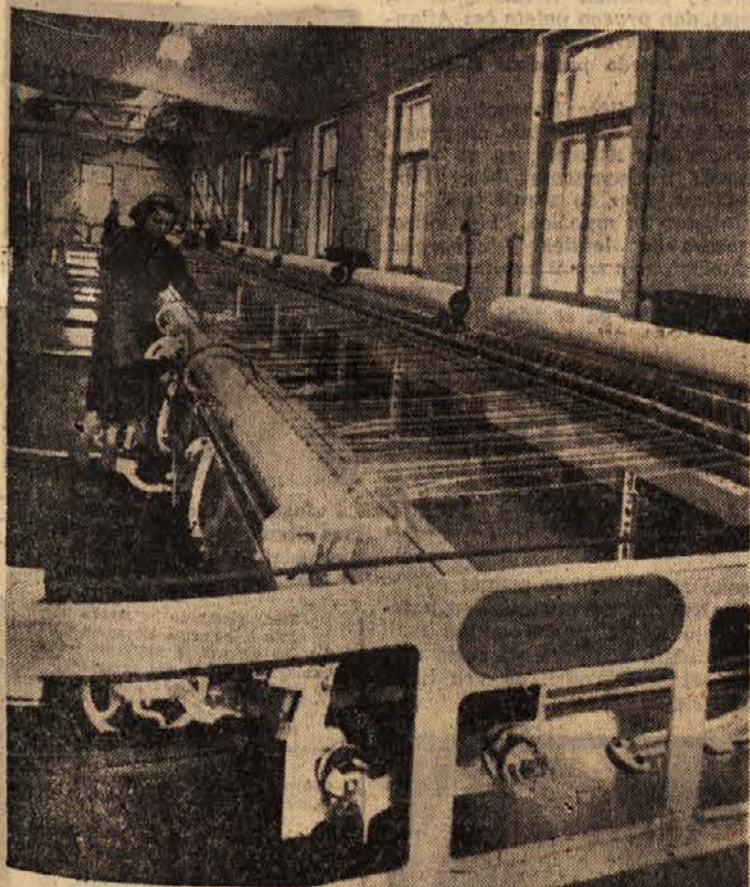
urejenosti prostorov marsikateri podobni tovarni. Ni slučaj, da pravijo obiskovalci, ki si ogledujejo tovarniške prostore: »Saj to je hotel!« Stene tovarniških prostorov so različno pobarvane, tako da ugodno vplivajo na ljudi, ki delajo v teh prostorih. Tudi stroji so slikovito pobarvani. Stabilni deli so rumeni, motorji in prenosni mehanizmi so živomodre barve, dočim so vsi deli, ki se premikajo, pobirani signalno rdeče.

In sedaj še o izdelkih tovarne. Izdelujejo blago za moške in ženske kostume iz česane volnene preje, dalje blago za plašče in kostume ter moške obleke iz mikane volnene preje, odeje iz kamelje dlake itd. Z modnimi vzorci in barvami so na tekočem, morda celo malo prezgodnji, kakor pravijo sami. Vsak vzorec in barvo izdelajo v omejeni količini 100 metrov tako, da kupci ne bodo imeli bojazni, da bi bili »uniformirani«. S svojimi izdelki zalagajo vse večje in znane tekstilne trgovine v državi.

Letno izdelajo za 367 milijonov dinarjev blaga. Če bo surovine dovolj, bodo plan presegli. Vendar pa imajo s surovinami težave. Kvota deviz za uvoz volne in prediva je zelo majhna.

In še to. Kolektiv mladih tekstilcev ne dela samo v tovarni, temveč deluje tudi na kulturnem in športnem področju.

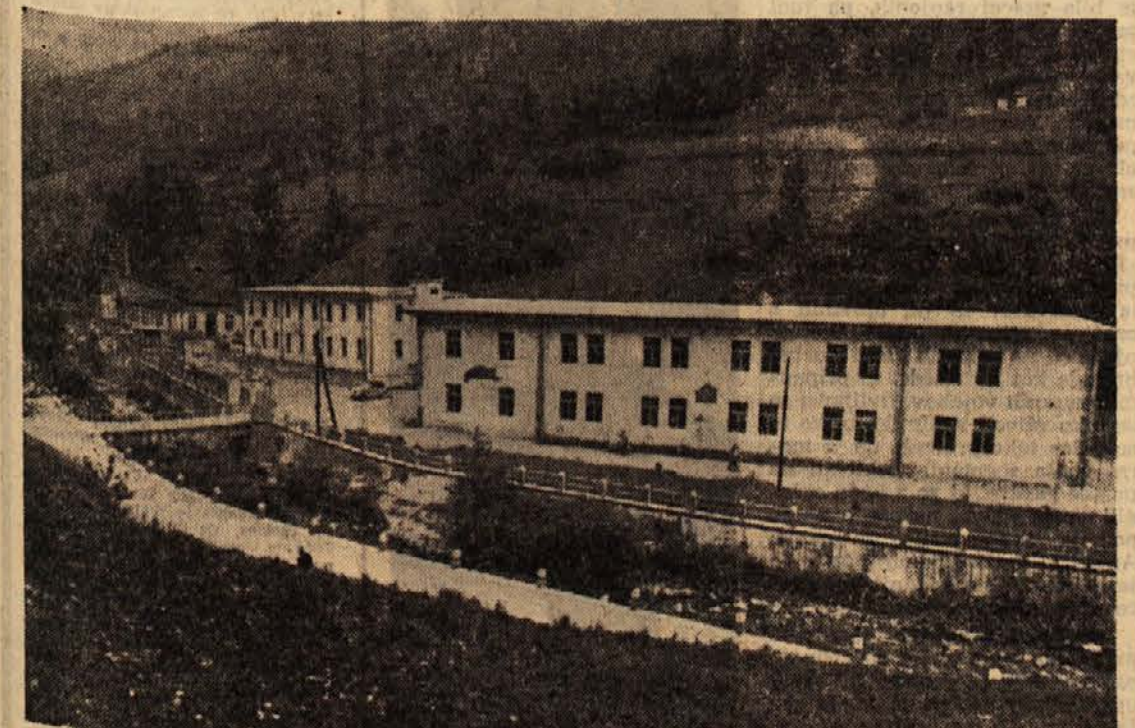
Dramska sekcija kulturno prosvetnega društva »Janko Trojar« je zelo aktivna. Na športnem področju so tudi aktivni. Imajo igrišče za odbojko in mali roket. Tudi atleti so dobri. Prihodnje leto pa mislijo zgraditi plavalni bazen.

Predilnica

državi in kjer so našli kak po-kvarjen ali neizkoriščen stroj, so ga kupili. V Podbrdu so postavili najprej močno remontno delavnico, kjer so te stroje po-

v glavnem iz Podbrda, Graho-vega, Podmelca in Hude Južine. Učenje jim je šlo hitro od rok. Kaj kmalu so spoznali, da v blagu ne sme biti napak. Zato

Pogled na Tovarno volnenih izdelkov »Bača« v Podbrdu, ki je dobilo svoje prostore v bivših italijanskih vojašnicah

RADIO LJUBLJANA

Sporočila za soboto, dne 8. junija 1957
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.35

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pisan glasbeni spored) vmes od - 6.30 do 6.40 Reklame in obvestila - 7.10 Zabavni zvoki - vmes ob - 7.20-7.30 Naš jedilnik - 8.05 Jugoslovanska kola in pesmi - 8.25 Melodije, melodije... - 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (Ponovitev). Kako je Zlatko rešil Belo mesto - 9.30 Lepe pesmi, znane melodije (J. Prochaska: Večer - G. Krek: In če sreča bi moja - A. Lajovic: Cveti, cveti rožica - A. Forster: Po jezeru - K. Hoffmeister: Paratra za na slovenske narodne pesmi - P. Stojanovič: Humoreska - D. Radič: Pesem in ples) - 10.10 Zabavna matineja - 11.15 Dober dan, otroci! (Pesmi Nikole Drenovca) - 11.30 Domače naprave izvajajo Mariboraki ansambli - 12.00 Edward Grieg: Peer Gynt, suiti št. 1 in 2 - 12.30 Kmetijski nasveti - Josip Novak: Nega mladih vinogradov - 12.40 Francoske in italijanske popevke pojeta Line Renaud in Carla Boni - 13.15 Izpod Triglava (Domače naprave igra Kmečka godba) 13.30 Od arije do arije - 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.55 Naši poslušalci šestitjajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Novi filmi - 16.00 Glasbene uganke - 17.00 kaj bo prihodnji teden na sporedu - 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Okno v svet: Obzorja 1957 - Od-daja ZN - 18.15 Jugoslovanska zborovska glasba - 18.45 Prof. dr. Mirko Rupel: Je-zikovni pogovori - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Veseli večer - 21.00 Melodije za razvedrilo - 22.15 Oddaja za naše izseljence - 23.00-23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tujino (Frenos iz Zagreba)

H. program

12.30 Mali komorni koncert - 13.00 Napoved časa, poročila in vremen. napoved - 13.10 Spored zabavne in ples. glasbe - 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila - 14.35 F. Martin: Mala koncertantna simfonija - 15.00-15.15 Napoved časa, poročila in vremen. napoved - 22.15-24.00 V plesnem ritmu.

Oglašujte v našem listu!

OBVESTILO

Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje obvešča

vse delavce in uslužbence, zaposlene v gozdarski in lesnoindustrijski panogi podjetja, ki jim je v letu 1956 prenehalo delovno razmerje, pa imajo po določilih 42., 43. in 44. člena tarifnega pravilnika podjetja za leto 1956 v skladu z določili 62. člena Uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij (Ur. list FLRJ št. 11-56) pravico do deleža pri dokončni delitvi dobička za plače, da lahko uveljavijo to pravico.

Pravico na udeležbo pri delitvi dobička uveljavite pisмено na tajništvo KGP Kočevje najkasneje v treh mesecih od dneva javne objave tega obvestila z navedbo točnega naslova.

KGP KOČEVJE

1884

ELEKTRARNA VELENJE

sprejme s takojšnjim nastopom službe

referenta za evidenco osnovnih sredstev

z ustrežno prakso in šolsko izobrazbo.

1885

Zunanjetrgovinsko podjetje v LJUBLJANI

sprejme:

- a) pravnega referenta
- b) finančnega knjigovodje
- c) korespondentko za nemščino

POGOJI:

ad a) odgovarjajoča izobrazba, lahko brez prakse v gospodarstvu, obvladanje nemščine;

ad b) nepopolna srednja šola in 2 leti prakse ali popolna srednja šola brez prakse;

ad c) perfektno obvladnje nemščine in strojepisja, znanje stenografije, eventualno znanje drugega jezika zaželeno, praksa v samostojni trgovski korespondenci.

Nastop službe po dogovoru, plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na oglasni oddelek pod »ZT« - julij 1957.

1891

Licitacija Rudnika lignita Velenje

RUDNIK LIGNITA V VELENJU

razpisuje

I. javno pismeno licitacijo

za oddajo gradnje štirih stanovanjskih blokov po 10 stanovanj

Licitacija bo dne 27. junija 1957 ob 7. uri dopoldne na direkciji rudnika lignita v Velenju.

Proračunska vsota za 1 blok znaša 12.204.635 din za gradbena dela, 12.244.199 din pa za obrtniška dela, ki pa bodo razpisana po najugodnejšem ponudniku za gradbena dela 2 meseca pred potekom roka III. faze.

Rok za začetek del je 10. julij 1957, za dograditev do III. faze 30. november 1957 in za dokončanje 1. julij 1958.

Pogoji in tehnična dokumentacija je interesentom na vpogled od 9. t. m. dalje vsak delavnik od 10. do 12. ure v pisarni gradbenega obrata rudnika. Višina varščine, ki jo morajo položiti ponudniki z garancijskim pismom NB, znaša 1% od proračunske vsote. Pismene ponudbe, ki morajo biti opremljene v skladu s predpisi pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Ur. list FLRJ, št. 13/57) oddajte v zapečateni kuverti neposredno ali po pošti pravnemu referentu RLV v sobi št. 3 najkasneje 15 minut pred začetkom licitacije. Na ponudbah, ki bodo poslani po pošti, označite vidno: »Ne odpirati - ponudba za licitacijo«.

RUDNIK LIGNITA VELENJE 1893a

Upravni odbor TOVARNE POLJEDELSKEGA ORODJA Batuje pri Gorici razpisuje

na osnovi 31. člena pravil podjetja mesto

komercialista

Pogoji: srednjekolska izobrazba z ali tudi brez prakse, lahko tudi nižja strokovna izobrazba z 10- do 15-letno prakso. Zaželeni so moški kandidati z odsluženim kadrovskim rokom.

Plača po tarifnem pravilniku. - Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na zgornji naslov do 20. junija 1957.

1887

RAZPIS

Na osnovi 10. člena Pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Ur. list FLRJ, št. 13-151/57)

razpisuje

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR AJDOVŠČINA

I. javno LICITACIJO

za oddajo gradbenih in obrtniških del za novogradnjo devetstanovanjskega bloka v Ajdovščini

Skupna predračunska vrednost gradbenih in obrtniških del znaša 19.116.000 dinarjev.

Predvideni rok za dovršitev del do dokončane III. faze je do 31. oktobra 1957, za dokončanje vseh del pa 30. aprila 1958.

Ponudbe oddajte do začetka licitacijske razprave.

Licitacijo bo dne 29. junija 1957 ob 10. uri dopoldne v prostorih odseka za gospodarstvo in komunalne zadeve občinskega ljudskega odbora Ajdovščina.

Projektni elaborat bo na razpolago od 14. junija 1957 dalje vsak dan od 8. do 12. ure v prostorih odseka za gospodarstvo. Za dvig elaborata je položiti kaveljico v znesku 15.000 dinarjev.

Varščino v višini 0,5% predračunske vrednosti del predložite v obliki garancijskega pisma banke najkasneje do začetka obravnave.

Ponudniki so dolžni plačati občinsko takso po tar. št. 10 odloka o občinskih taksah v gotovini ali v kolikor občine Ajdovščina.

Občinski ljudski odbor Ajdovščina

1888

Razsežnost ni zagotovilo kvalitete

OGLED ATELJEJEV »BAVARIA FILMA«, NAJVEČJEGA FILMSKEGA MESTA V EVROPI

Kadar zanese človeka v filmsko mesto, ni prepričan, da je resnica vse tisto, kar vidi pred seboj, ker ima kar naprej občutek, da se pred njegovimi očmi vrtijo kulise »tovarne sanj«. Pravi, da je neki nemški potovalni agent prepričan skupino ameriških turistov, da je bil Hitlerjev glavni stan tam, kjer zdaj stoji filmsko mesto »Bavaria«. Ko so ti turisti prišli v München in obiskali atelje, so jim le s težavo dopovedali, da so na tistem kraju samo snemali prizore iz Hitlerjevega glavnega stana za film »Dvajseti julij«.

Ateljeji »Bavaria-filma« veljajo za največje filmsko mesto v Evropi, zavzemajo pa kakih 10 km

Pri nas najbrž ne bomo videli Grete Weiser, ki nastopa v nemško-sladki filmski komediji »Teta Vanda iz Ugande« med drugim tudi kot voznica tramvaja

izven glavnega bavarskega mesta v zelo razgibani okolici približno 3 ha zemljišča. Pred štirimi desetletji je stala na tem kraju ena sama steklena dvorana, zdaj pa dobi človek pri pregledu osmih, po 60 metrov dolgih dvoran, vtis dobro organizirane filmske proizvodne celote.

Natanko 37 let živi in diha to filmsko mesto, ki so v njem korakali sinovi cesarja Viljema ter kasneje govorili o prednostih germanske rase Rosenbergovi teoretiki in trpeli ljudje, kakor je trpela nesrečna Hauptmannova Rosa Berndt. V teh ateljejih so plešali četvorko, v improviziranih haremih so uživali vzhodnjaški begi in se sprehajali z indijskim maharadžem, skratka, pod strehami teh ateljejev se je zvrstilo vse od egiptovskih piramid do rimskih slavolokov, junkerskih dvorcev in norveških fjordov.

Nekako sredi filmskega mesta je tako imenovani kiparski oddelček. Tam so hitre, čeprav morda ne najbolj spretno roke oblikovale iz gline najrazličnejše stvaritve, ki naj bi priložnostno posredovale filmskemu gledalcu arhitektonsko čudo antike ali pa bogastvo baroka.

V garderobi hranijo 40.000 najrazličnejših oblek od najstarejših krojev do modernih »Edenovih« klobukov, med drugim Napoleono bluzo, v kakršni je — tako pravijo — zahajal v neko düsseldorf

dorfsko pivnico, dalje s trakovi preprežene bluze madžarskih grofovskih voznikov, skratka vse, kar je potrebno za filme iz najrazličnejših obdobij človeške zgodovine. V enem izmed ateljejev so pred kratkim uredili pravo pariško beznico in igralnico, v kateri že snemajo Italijani, Francozi in Nemci koprodukcijski film »Pariški kazino«.

Vsak atelje zase je zaokrožena celota, ki vsebuje vse od sob za igralce do kuhinje ter dvoran za zabave in razvedrilo. Za velikim bazenom — dolg je 40 m in prav toliko širok — ki v njem po želji delajo vihar, slapove in druge vodene reči, stoji Hitlerjev »glavni stan«. V gozdčju za njim so pred kratkim snemali v okviru podeželske komedije ljubezensko zgodbo kmečkega fanta in dekleta, tam zraven pa še stoji filmska poslopja, ki so jih potrebovali za snemanje Rose Berndt z Mario Schell v glavni vlogi.

Na leto izdelajo v Münchenskih ateljejih 30 do 35 filmov, prav gotovo pa ni v evropski deželi sta-

rejše filmske proizvodnje, ki bi v tem filmskem mestu ne posnela vsaj dela enega svojega filma.

Pred Lindberghom, ki mu je polet uspel, je zaman poskušala srečo vrsta drugih letalcev, med njimi Wooster in Davis, ki sta se ubila, ter Nungesser in Goll, ki sta izginila nekje na Atlantiku. — Posnetek kaže Jamesa Stewarta v vlogi Lindbergha dan pred odhodom

»Polet čez Atlantik«

JAMES STEWART V VLOGI LETALCA LINDBERGH

Billy Wilder ima rad junake, predvsem tiste, ki so še živi. Ko je general Lindbergh objavil

knjigo, ki jo je začel pisati pred 14 leti — zanjo je dobil Pulitzerjevo nagrado — mu je Wilder predložil, naj bi njegovo zgodbo posneli na filmsko platno. Tako se je rodila zamisel o filmu »Trinideset ur do Pariza«, zgodbi o prvem preletu Atlantskega oceana brez vmesnega pristanka.

Wilder je razložil svoj načrt producentu Lelandu Haywardu, letalcu, ki je med vojno upravljal letalsko šolo. Ko sta razpravljala o tem, kdo naj bi nastopil v vlogi »letečega bedaka«, sta se takoj odločila za Jamesa Stewarta, ki je začel med drugo svetovno vojno pri Pearl Harbour kot navaden vojak, demobiliziral pa so ga kot letalskega polkovnika. Razen tega je baje Stewart tudi precej podoben Lindberghu, 20. maj, dan prvega poleta čez Atlantik, pa je hkrati tudi njegov rojstni dan, vedo povedati v Hollywoodu.

Ker letališče Bourget zdaj ni več takšno, kot je bilo ob prvem poletu čez Atlantik, so ga »prenesli« v Guyancourt blizu Versaillesa, kjer so zbrali tudi 5000 statistik za množico, ki je takrat pozdravila letalca Lindbergha. Snemali so s tremi kopijami »Duha St. Louisa« — tako se imenuje letalo, ki ga še zdaj hranijo v

washingtonskem muzeju — snemalna dela pa bodo trajala v celoti skoraj dve leti.

Filmski DROBIŽ

Vse kaže, da bo olimpijski zmagovalac v amuzanju Toni Sailer zares nastopil na filmskem platnu. Menda bo najprej igral glavno vlogo v filmu »Ziviljenje pa je vendiarje lepos« v proizvodnji Bavaria-filma.

Znani italijanski režiser Vittorio de Sica bo spraval na platno Gino Sofia in Silvano Mangano v filmu »Vsi jih obojujete. Obe ta torej prava tekma filmskih lepotic.

Za vlogo Lindbergha je moral James Stewart shujšati za tri kilograme, potem pa mu lasje porbarvali rdeče

Marilyn Monroe bo menda prišla na obisk v Nemčijo. Ko so jo vprašali po vzrokih, je zaključivo odgovorila, da bi rada pila bavarsko pivo in jedla kisló zelje.

Heinz Erhardt je dokončal snemanje »Trudnega Teodorja«, zdaj pa bo v režiji Ericha Engelsa iz Göttingena prevel glavno vlogo v »Vdovcu s prtimi hčerami«.

Na Dunaju snema Willi Forst svoj drugi povojni film s precej obetajočim naslovom »Neopričena ura«. Menda namerava v filmu obravnovati temo iz povojnih let.

Kratki film »Rdeči baloni« so označili udeleženci neke švicarske ankete kot umetniško najbolj dragoceno filmsko stvaritev v letu 1956.

Potovanje švicarske igralke nemškega rodu Marie Schell v Hollywood na razdelitev letničnega Oscara je ni bilo zaman, saj je igralka podpisala pogodbo za vlogo Grušenke v filmu po Dostojevskemu »Bratih Karamazovih«. Njen partner je Yul Brynner, snemati pa so začeli sredi maja.

Vittorio de Sica, Catarine Valente in Gilberto Bocand so glavni igralci v glasbenem filmu »Casino de Paris«, ki ga snemajo v Münchenskih ateljejih Bavaria-filma. De Sica je izjavil nekemu novinarju, da bo honorar, ki ga bo dobil za vlogo v tem filmu, vložil v drug film, ki ga bo sam režiral. Med obema bo gotovo bistvena razlika.

Susan Strasberg, hči ameriškega gledališkega pedagoga in teoretika Leeja Strasberga, bo igrala naslovno vlogo v filmu »Dnevnik Susan Franke«. Osemnajstletna Susan je s to vlogo dosegla velikanski uspeh v nekem newyorškem gledališču.

Režija »Looke« je podelila nagrado najboljšim ameriškim filmikom delavcem v letnem letu. To so bili Ingrid Bergman, Carol Baker, Rock Hudson, Marie Windsor, George Stevens, Tennessee Williams, Anthony Perkins, Oscar Homolka, Mike Todd in Jack Cardiff. Lestvica filmov pa je takale: »Anastasia«, »Okoli sveta v 80 dneh«, »Baby Dolls«, »Avtobusna postaja«, »Prilika«, »Moj prvi prebivalnik«, »Velikani«, »Morje«, »Kralj in jaz«, »La Strada«, »Van Gogh«, »Moby Dick«, »Nekdo me ljubi«, »Deset zapovedi«, »Trapec« in »Vojna in mira«.

Televizijska igralka Margaret Hayes je nova hollywoodska pridobitev. Zdal ji je 28 let, v televizijskih igrah pa je nastopila že dvakrat.

V filmu »Dvorni norec« je doživel Danny Kaye v naslovni vlogi priznanje publike in kritikov. Njegovoj soigralki sta Glynis Johns in Angela Lansbury.

Zakaj Steve Cochran ne bo snemal pri nas?

Pred časom je obiskal našo državo znani ameriški filmski igralec in producent Steve Cochran. Namen njegovega obiska je bil, kakor je sam izjavil, da bi proučil možnosti za sodelovanje pri snemanju ameriško-jugoslo-

sem predložil ameriški vladi in visoki funkcionarji so mi rekli, da so odnosi med Jugoslavijo in Ameriko prijateljski.

V istem intervjuju je Cochran izjavil, da se je na lastni koži prepričal o resničnosti tega prijatelj-

Pred kratkim sta prispela v London Janet Leigh in Tony Curtis — posnetek kaže ameriškega igralca z leto dni staro hčerke v naročju — ki bosta sodelovala v filmu »Vikingi«. Curtis si je v ta namen že pustil brado, filmska zgodba pa bo pripovedovala o pogumnih skandinavskih pomorščakih, ki so vzdolž grönlandskih obal prodrli do ameriške celine že davno pred Kolumbom

vanskega koprodukcijskega filma. Cochran je bil v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, kjer je navezaval stike s filmskimi podjetji.

V intervjuju, ki ga povzemamo po angleškem časopisu Picturoger, pa je Cochran izjavil, da ne bo mogel uresničiti svojega načrta, ker so ga v Ameriki kar čez noč proglasili za komunisto. Tako ga je neki ameriški novinar vprašal, zakaj bo posnel svoj film prav v Jugoslaviji in ne v Italiji ali Franciji. Nato mu je Cochran odgovoril z vprašanjem: »Zakaj pa ne v Jugoslaviji? Svoj načrt

PLASTICNA TELEVIZIJA

Raziskovalni laboratorij vojne letalstva ZDA je sporočil, da so na televizijskem področju prišli do revolucionarnih odkritij, ki utegnejo že v bližnji prihodnosti omogočiti uvedbo tridimenzionalne televizije. Strokovnjaki tega laboratorija trdijo, da bo po zaslugi te iznajdbe mogoče spremljati televizijske prenose tudi pri polni dnevni svetlobi. Pri tem se baje ne bo prav nič izgubila jasnost slike na televizijskem zaslonu.

Angleži snemajo kriminalno »Ostran mostu« s hollywoodskim igralcem Rodom Steigerjem (v sredini) in s Kanadčanom Billom Nagyjem (na desni) v glavnih vlogah. Scenarij so pripravili po kratki zgodbi Grahama Greena, zunanje posnetke pa so napravili v Španiji. Zgodba pripoveduje o finančniku, ki se je zašpekuliral in je pobegnil v Mehiko, med vojnjo z vlakom pa je našel na sebi zelo podobnega poslovnega človeka, ga opil in ga vrget iz vlaka, še poprej pa mu je vzel dokumente. — Zraven omenjenih dveh igralca v filmu tudi italijanka Maria Landi in pa David Knight

V Franciji so objavili prvi posnetek iz najnovejšega Chaplinovega filma »Kralj v New Yorku«. Doslej je Chaplin skrbno skrival ta svoj film, ki ga bodo nemara prvič pokazali na festivalu v Locarnu, kjer bo Chaplin častni gost. — V »Kralju v New Yorku« nastopa Chaplin kot vladar izmišljene evropske dežele, ki se po revoluciji zateče v ZDA, kjer se preživlja kot publicistični agent, kmalu nato pa ga obdolžijo protiameriške dejavnosti

V NEVARNIH PRIZORIH

Namesto Grete Garbo je igral moški — Delo »smrtne brigade« je nevarno nastopi dvojnik

- Razen filmskih zvezd, igralcev, režiserjev in producentov
- ima hollywoodska tovarna sanj tudi posebno skupino
- ljudi, ki jim pravijo »člani smrtne brigade«. Ti ljudje
- tvegajo za dolarje svoje zdravje in včasih tudi življenje
- v primerih, kadar je določen prizor, ki ga zahteva filmski
- scenarij, preveč nevaren za dragocenega filmskega igralca.
- Kaj malo je znanega o zasebnem življenju članov smrtne
- brigade, med katerimi je le malo takih, ki se jim je uspelo
- tudi pod lastnim imenom uveljaviti v filmskem svetu.

Eden izmed tistih redkih je Joel Mc Crea, ki je začel nastopati že v letih nemega filma in je kasneje stal pred filmsko kamero kot dvojnik za Greto Garbo. V široko nabranem ženskem krilu so ga fotografirali v romantično mračni svetlobi, predvsem na konjih, saj je znano, da se Greta Garbo ni nikoli naučila jahati. Drugi izmed redkih je Jack La Rue. Znani igralec v filmih o gangsterjih in podzemlju je delal dolgo kot dvojnik Humphreya Bogarta in je zanj celo prevzel glavno vlogo v filmu »Kralj podzemlja«, ko je Bogart nenadoma zbolel. Nastop v tem filmu je Jacku La Rue utri pot do filmske vrha.

Možje iz smrtne brigade sodelujejo pri posnetkih železniških katastrof, pri prizorih o poplavih, požarih in potresih ter pri najdržnejših konjskih dirkah, pri skokih v globino, skratka povsod, kjer se ni mogoče povsem izogniti poškodbam. Pogosto nastopajo seveda tudi pri pretepih, ker se znani igralci izognejo takim pri-

zorom, če se le da. Samo po sebi razumljivo je, da se takšni nastopi po navadi ne končajo brez posledic. Tako se je na primer pri posnetkih požara v Chicagu zadušilo nekaj članov smrtne brigade, pri snemanju prizorov s kobilicami za film »Dobra zemlja« je bilo precej ranjenih, pa tudi pri posnetkih potresa v San Franciscu ni šlo vse gladko. Skoraj vsako leto objavlja artistično združenje, ki zastopa to smrtno brigado, sezname žrtev, ki so se pohabile pri izvrševanju poklica ali pa so se celo smrtno ponesrečile.

Nekaj nenavadnega se je primerilo pri snemanju indijanarice »Bitka na Modri gori«. Za bojne prizore so najeli prave Indijance iz rezervatov in jih opremili z orožjem njihovih prednikov. Z njimi so se spopadli člani smrtne brigade kot rudosledci in pripadniki zveznih vojakov. Indijanci so se tako vživeli v filmsko oitko in so belce tako pretepli, da je moral vodja snemanja poklicati na pomoč gasilce, ki so z vodo ohladili vroče glave, nazadnje pa je policija prepovedala snemanje. Ameriški listi so potem pisali, da je bil to najbrž »zadnji boj rdečkožev proti belcem«.

Seveda se v smrtno brigado ne pride kar tako, vanjo sprejemajo samo moške in ženske, ki so se usposabljal za cirkušne nastope že od mladih nog, saj se pri tem zahteva izreden pogum, zbranost, pa tudi sposobnost za improvizacijo, zakaj sicer se filmski prizori razvijajo povsem drugače, kot je zapisano v scenariju.

V hollywoodski smrtni brigadi je zdaj okoli 200 moških in 70 žensk, vsi pa so organizirani v posebnem združenju in tudi vi-

soko zavarovani za primer nesreče. Navzlic nevarnostim se potegujejo za ta poklice vedno novi kandidati, ki upajo, da bodo vsaj po tej poti prodrli na vrh filmske slave.

Režiser Edvard Dmytryk je pred kratkim iskal v Alzaciji terene za zunanje prizore filma »Ples prekletih«, ki so zanj napravili scenarij po romanu Irwinga Shawa. V glavnih vlogah bosta nastopila Marlon Brando in Montgomery Clift